

MECHELEN

MEMORANDUM 2019-2025

OKTOBER 2018

73 aanbevelingen voor een professionele, klant- en mensgerichte, cocreatieve, duurzame stad

MECHELEN

Leeswijzer

Geachte lezer,

De administratie van Groep Mechelen (fusie van stad en Sociaal Huis) is een actieve partner van het bestuur in Mechelen en denkt mee na over de langetermijnperspectieven voor 'onze' stad. Daarbij onderschrijven we de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) van de Verenigde Naties en gebruiken we ze als kader en inspiratiebron voor dit memorandum. Het is belangrijk dat ook Mechelen een antwoord heeft op de nieuwe uitdagingen van de 21ste eeuw.

Het managementteam van Groep Mechelen biedt dit document na de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018 aan de nieuw verkozen politici aan. Ons doel is om voldoende en juiste informatie te geven zodat een goed lokaal beleid kan worden uitgestippeld voor de volgende legislatuur. Dit memorandum heeft dan ook de gezonde pretentie dat het actief wil gebruikt worden bij de opmaak van een nieuw bestuursakkoord en dat het samen met dit bestuursakkoord ook als aanzet kan dienen voor de strategische nota 2020-2025.

Bij de opmaak van dit memorandum zijn wij uitgegaan van een aantal basisprincipes:

- **Primaat van de politiek:** het memorandum is geen evaluatie van een voorbije bestuursperiode. Het is wel de wens om – vanuit een omgevingsanalyse – voor elk van de thema's beleidsaanbevelingen te doen.
- **Eén memorandum van de Groep Mechelen:** het memorandum is het sluitstuk van een fusie-traject dat de voorbije jaren werd afgelegd. De administraties van stad en sociaal huis werden samengebracht in één nieuwe organisatiestructuur. Het managementteam is reeds jaren een 'gezamenlijk M-team'.
- **Een geïntegreerde aanpak:** het memorandum is geen éénmalig project, maar vormt de start van een nieuw planningsproces waarbij input wordt gegeven voor het beleid.
- **Gedragenheid binnen de organisatie:** het memorandum is het resultaat van een teamgedragen project. Elk thema werd getrokken door gemotiveerde medewerkers en die alle nodige initiatieven hebben genomen om de beschikbare expertise in Groep Mechelen te mobiliseren en samen te brengen. Het memorandum mag dan ook worden beschouwd als de stem van onze administratie.

Het memorandum heeft niet de pretentie volledig te zijn. Wel om op een heldere en gerichte manier concrete aanbevelingen en mogelijke acties aan te bieden. Voor elk thema werd vanuit de bevindingen uit de omgevingsanalyse en de bespreking met de externe experts een beknopte nota gemaakt waarin de essentie voor het thema naar voor wordt gebracht voor de volgende jaren. Aan de nieuwe bestuurders worden 73 concrete beleidsaanbevelingen aangereikt die uit de analyses voortkomen en door het M-team gedragen worden. Voor elke aanbeveling wordt bovendien een greep uit mogelijke concrete acties voorgelegd. Het memorandum moet dan ook worden gelezen als een menukaart: het is aan de politici om af te wegen welke aanbevelingen en bijhorende concrete acties in het bestuursakkoord worden geïntegreerd. Er zullen duidelijke keuzes moeten worden gemaakt om de schaarse middelen zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten.

Wij zijn ervan overtuigd dat de nieuwe bestuursploeg met aandacht kennis zal nemen van dit memorandum en dat wij hiermee de noodzakelijke relevante grondstof hebben aangeleverd waarmee onze bestuurders degelijke beleidskeuzes kunnen maken.

M-team Groep Mechelen

Inhoud

Leeswijzer	2
-------------------	----------

Thema 1: Werk professioneel	5
------------------------------------	----------

1. Inleiding	5
2. DNA van Groep Mechelen	5
3. Organisatiedoelstellingen	6
4. Visie M-team	7
5. Besluitvorming College/M-team	7
6. Groep Mechelen als lerende organisatie	8
7. Data-gedreven, innovatief beleid en opvolging van doelstellingen	9
8. Financiële context	10
9. Synergie met bovenlokale overheden	11
10. Relatiebeheer en multi-kanalenstrategie	12
11. Digitaal is normaal	12
12. Regiowerking	13
13. Bijzondere stadsprojecten	13

Thema 2: Werk klantgericht	15
-----------------------------------	-----------

1. Inleiding	15
2. Burger centraal in de dienstverlening	16
3. Klantgerichtheid en klantvriendelijkheid als centrale begrippen	16
4. Van klantgericht naar de burger als ambassadeur	17
5. Social marketing	18
6. Visualiseer stadsuitdagingen voor een groter draagvlak	18
7. Van medewerker naar ambassadeur	18

Thema 3: Werk cocreatief	20
---------------------------------	-----------

1. Inleiding	21
2. Creëer een duidelijk Mechels verhaal	22
3. Verbeter de beleving in Mechelen nog verder	23
4. Ondersteun de Mechelse talenten sterker en veranker ze	25
5. Zorg voor een duidelijk en evenwichtig investeringsklimaat	27

Thema 4: Werk mensgericht	29
A. Een stad voor jong en oud	30
1. Inleiding	30
2. Leeftijdsvriendelijke buurten.....	30
3. Toegankelijkheid in de brede zin.....	32
4. Heldere communicatie	33
5. Iedereen digitaal	34
6. Opvang en zorg.....	34
7. Dialoog tussen stad, jong en oud.....	34
8. Kwetsbaarheid	35
9. Vrije tijd en ontspanning	35
B. Sociaal opwaartse mobiliteit	38
1. Inleiding	38
2. Lokaal Sociaal Beleid.....	38
3. Onderwijs en gezinsbeleid.....	42
.....	
Thema 5: Werk integraal	47
1. Inleiding	48
2. Efficiënt ruimtegebruik	49
3. Betaalbaar en kwalitatief wonen.....	50
4. Mobiliteit.....	51
5. Ga voluit voor klimaatadaptie	53
6. Groene stad.....	53
7. Sociaal netwerk.....	54

THEMA 1:

WERK PROFESSIONEEL

1. Inleiding

Op 14 maart 2017 werd Groep Mechelen door EY uitgeroepen tot Lokale Overheidsorganisatie 2017. Onze organisatie scoorde sterk op de criteria 'wendbaarheid', 'samenwerken' en 'innovatie'. Wij zijn een waardengedreven organisatie die vertrekt vanuit een duidelijke missie: 'Het bestuur en het personeel werken aan de verdere uitbouw van Mechelen als een hartelijke, verrassende en dynamische stad waar iedereen zich thuis voelt. De historische, economische en culturele troeven vormen de fundamenten van een inspirerende, solidaire en duurzame leefomgeving; Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening, zodat iedereen een leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid'. Dit vormt het fundament voor de organisatie, in de deontologie, in het model van organisatiebeheersing, en het HRM-beleid. Wij besteden aandacht aan de organisatiewaarden en streven naar een uniek samenwerkingsmodel waarin het M-team en het college van burgemeester en schepenen als volwaardige partners het beleid voorbereiden en realiseren.

In het kader van Samen1Groep werd gekozen voor een organisatiebrede samenwerking. Daarom zetten we in op organisatieprincipes en organisatiedoelstellingen.

Deze organisatieprincipes leiden tot het DNA van de Groep Mechelen. Daarnaast willen we verder werken met organisatiebrede doelstellingen. Voor elke organisatiedoelstelling wordt een visie geformuleerd en worden projecten opgezet, telkens met een hoog gehalte aan innovatie en samenwerking vanuit een wendbare organisatie.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. DNA van Groep Mechelen

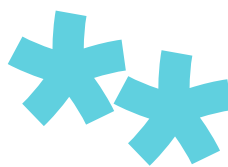
Aanbeveling: Investeer in het DNA van de organisatie Groep Mechelen.

**OPEN EN
WENDBAAR**

**KLANT-
GERICHT**

**PRO-
FESSIONEEL**

**WAARDEN-
GEDREVEN**

a. Open en wendbaar

Elke medewerker van Groep Mechelen kijkt met een open geest naar (de inwoners van) onze stad en regio. Ieder werkt actief mee aan de opbouw van een uitgebreid netwerk, spreekt collega's rechtstreeks aan en streeft ernaar om steeds flexibel in te spelen op veranderingen.

b. Klantgericht

Met zeer veel zin voor initiatief zetten de medewerkers van Groep Mechelen hun expertise in voor alle burgers. Onze acties vertrekken vanuit de burger en worden opgenomen door onze medewerkers die in contact staan met de klant. Dit leidt tot een geïnspireerde en optimale dienstverlening op maat.

c. Professioneel

Elke medewerker van Groep Mechelen werkt met een welbepaald resultaat voor ogen. Hij heeft hiervoor de juiste werkplek, beschikt over nieuwe technologieën en krijgt de nodige opleidingskansen om dit resultaat zo efficiënt mogelijk te bereiken. Vertrouwen, samenwerking, kennisdeling en professionaliteit gaan hierbij hand in hand.

d. Waardengedreven

Elke medewerker van Groep Mechelen werkt met veel verantwoordelijkheidszin en binnen een duidelijk deontologisch kader mee aan de duurzame uitbouw van een hartelijke, dynamische en verrassende stad en regio. Coachend leiderschap zorgt voor de optimale inzet van ieders talenten.

3. Organisatiedoelstellingen

Aanbeveling: Definieer organisatiebrede doelstellingen, maak hierin duidelijke keuzes en laat de burger deze bekrachtigen.

Til deze organisatiedoelen op tot een strategisch niveau binnen de organisatie en leg zo de focus op welbepaalde en heldere afgebakende doelstellingen.

Zo zorgde de focus op zes strategische organisatiedoelstellingen (klantvriendelijke stad, kindvriendelijk stad, slimme stad, participatieve stad, inclusieve stad en winkelstad) tijdens de vorige beleidsperiode voor een veelheid van projecten die hebben bijgedragen tot het succesverhaal van de stad.

▀ Mogelijke acties:

- Bouw het CityLab2800 verder uit.
- Zet verder in op een leeftijdsvriendelijke, inclusieve en toegankelijke stad waar iedereen een plek en een stem heeft.
- Maak de ambitie van klimaatneutrale stad waar door Europese middelen als hefboom in te zetten.
- Werk Mechelen Winkelstad verder uit samen met betrokken partners zoals Mechelen Meemaken, mmMechelen Feest, Unizo ...
- Zorg voor een aantrekkelijk investeringsklimaat, waar talenten zich kunnen ontplooiën en waar de ruimte optimaal wordt ingezet.
- Hanteer een mondiaal beleid dat de SDGs uitdraagt in Mechelen en daarbuiten.
- Of kies voor nieuwe doelstellingen zoals gezonde stad, creatieve stad, plastiekvrije stad, fietsstad, stad van talenten.

4. Visie M-team

Aanbeveling: Blijf investeren in de samenwerking tussen de politieke en ambtelijke component van onze organisatie.

Werk verder aan het uniek Mechels samenwerkingsmodel waarbij college van burgemeester en schepenen en M-team als volwaardige partners complementair samenwerken. Onderschrijf de visie over het M-team.

▀ Visie M-team

Het M-team van Groep Mechelen organiseert en coördineert de beleidsvoorbereiding, de beleidsuitvoering en de beleidsevaluatie. Het M-team:

- houdt een open blik op de wereld, detecteert de noden en ontwikkelingen in de samenleving en anticipeert op de veranderende omgeving,
- vertrouwt op de kennis en expertise van de medewerkers als basis voor de beleidsvoorstellen die aan het stadsbestuur worden voorgelegd,
- zorgt voor een coherent en organisatiebreed verhaal, over de verschillende directies en satellieten heen, in lijn met het beleid.

Het M-team is verantwoordelijk voor een efficiënte en effectieve uitvoering van het beleid. Het zorgt voor een proactieve rapportering over de voortgang van acties en projecten. Aan de hand van goed gekozen indicatoren worden de beleidsprioriteiten geëvalueerd.

Het M-team staat in voor een professionele en menselijke werkomgeving voor medewerkers en bestuurders, met aandacht voor welzijn en talentontwikkeling. Het streeft naar een organisatiecultuur waar het DNA van de Groep Mechelen stevig verankerd is. Het neemt daarin een voorbeeldrol op.

5. Besluitvorming College/M-team

Het decreet lokaal bestuur voorziet een grondige herschikking van de ambtelijke en politieke organisatie. Zo werkt het lokaal bestuur vanaf 2019 in één geïntegreerde ambtelijke structuur en worden de besluitvormingsorganen op elkaar afgestemd. De gemeenteraad valt samen met de OCMW-raad en het college valt samen met het vast bureau. Nog meer dan in het verleden wordt de kern van de besluitvorming van het lokaal bestuur geconcentreerd in het college van burgemeester en schepenen.

Het Bijzonder Comité van de Sociale Dienst sluit volgens het decreet erg aan bij de werking van het huidige Comité Sociale Zaken. In de beslotenheid van dit comité wordt, over de grenzen van meerderheid en oppositie, over individuele steun beslist. Dit comité heeft, op basis van de ervaringen uit hun werking, ook een adviesfunctie naar het college.

Aanbeveling: Herdenk de werking van de gemeenteraadscommissies.

De rol van de gemeenteraadscommissies zien we veel meer als een fora voor beleidsdiscussie over specifieke onderwerpen in plaats van ambtelijke toelichtingen over beslist beleid. Het aantal vergaderingen kan dankzij deze andere invulling sterk beperkt worden.

▀ Mogelijke acties:

- Herdefinieer de gemeenteraadscommissies vanuit thema's, doelstellingen en de huidige organisatiestructuur.

- Werk met minder vergaderingen, maar meer mogelijkheden voor input en discussie.
- Actualiseer de naamgeving en onderwerpen die binnen een bepaalde commissie behandeld worden.

Aanbeveling: Maak werk van een gedragen afsprakennota tussen college van burgemeester en schepenen en M-team en evalueer die tussentijds.

▀ Mogelijke acties:

- Stem de bevoegdheden van de schepenen af op het organigram met de verschillende directies. Een model waarin een directeur moet rapporteren aan 5 schepenen werkt immers niet efficiënt.
- Geef een duidelijk beleidsvoorbereidend mandaat aan het M-team. Zo breng je de beleidsvoorbereidende, inhoudelijke rol van het M-team duidelijker naar voren als een expliciete opdracht.
- Versterk de principes van projectmanagement in de organisatie:
 - » Bepaal rollen en verantwoordelijkheden met duidelijke rapportering en escalaties.
 - » Geef projectleiders de verantwoordelijkheid én het vertrouwen voor een bepaald project.
 - » Leg de wijze van rapportering en terugkoppeling naar college en M-team vooraf vast.
 - » Leg oplossingsvoorstellen voor wanneer een probleem wordt geëscaleerd.
 - » Leg strategische beslissingen steeds voor aan het college.

Aanbeveling: Rationaliseer de agenda van het college zodat collegeleden zich kunnen focussen op beleidsprioriteiten en strategische keuzes.

▀ De agenda van het college bestaat dan uit:

- Strategische keuzes op basis van nota's in de vorm van een managementsamenvatting.
- Toelichting bij projecten. Knelpunten worden enkel indien nodig geëscaleerd naar het college met een concreet voorstel van beslissing.
- Monitoring operationele opdrachten Groep Mechelen o.b.v. indicatoren.
- Formele beslissingen van het college als deze niet kunnen gedelegeerd worden, vooral in lijstvorm.

Streef naar één agenda, zonder addendum, die wordt voorbereid en nabesproken in het M-team.

6. Groep Mechelen als lerende organisatie

Aanbeveling: Kies expliciet voor een organisatiecultuur waar plaats is om te experimenteren, en dus ook om te ‘falen’.

█ Mogelijke acties:

- Stimuleer onze medewerkers om (van elkaar) te leren en reik hiervoor voldoende middelen aan.
- Verspreid kennis in de organisatie en maak van interne communicatie een prioriteit.
- Zorg voor een goede opvolging van taken en degelijke rapportering.
- Zorg dat de doelstellingen en projecten degelijk gerapporteerd worden.
- Streef continu naar efficiëntie en effectiviteit en beschouw dit ook als de basis om te kunnen experimenteren.
- Werk verder aan een ‘wendbare’ organisatie, waardoor we op een flexibele manier nieuwe uitdagingen kunnen aanpakken.

7. Data-gedreven, innovatief beleid en opvolging van doelstellingen

Aanbeveling: Investeer slim in innovatie op het vlak van data(gebruik) en technologie, en zorg voor een efficiënte dataverzameling, -opslag en -gebruik.

█ Mogelijke acties:

- Gebruik technologie als middel en niet als doel.
- Zet in op interbestuurlijke data-uitwisseling.
- Werk het ‘Mechelen in cijfers’-platform verder uit en stel open data ter beschikking.
- Er wordt een performante datawarehouse-infrastructuur opgezet en onderhouden. Hieraan gelinkt zijn de tools om gegevens in het datawarehouse te kunnen brengen (ETL-tool, staging-tool ...), en de tools om gegevens uit het datawarehouse te visualiseren en/of te gebruiken in andere applicaties (rapporteringsoftware, API's, visualisatiesoftware ...). Het moet mogelijk zijn om in deze infrastructuur ook de geografische data te stockeren.
- Laat de Meet- en Weetcel & GIS samen met de procesanalist en de Data Protection Officer systematisch alle processen rond geografische data screenen. Zo wordt vermeden dat diensten zoals Marcom of Toerisme eigen lijsten bijhouden met POI's en dergelijke. De gegevens in het datawarehouse worden dan stadsbreed gebruikt en erkend als de enige geografische waarheid.
- De datawarehouse-infrastructuur kan big data capteren en verwerken.

- Publiceer via de datawarehouse-infrastructuur datasets als (Linked) Open Data. Dit betekent zowel het definiëren en hosten van URI's als het hosten van datasets, inclusief historische reeksen.

Aanbeveling: Zet in op kennisdeling tussen publieke en semipublieke organisaties.

Streef naar een paraplu-model: vanuit één of meerdere steden wordt een idee gelanceerd. Wanneer dit succesvol lijkt, wordt dit gepresenteerd op een groter forum zoals het KCVS, de VVSG, Informatie Vlaanderen, V-ICT-OR ... die dan op hun beurt zorgen voor de verspreiding bij meerdere steden, gemeenten, organisaties.

► Mogelijke acties:

- Vanuit het datawarehouse wordt momenteel een structurele rapportering opgezet, via dashboards en/of periodieke rapporten die verspreid kunnen worden. Zet hier in de volgende legislatuur sterk op in.
- Volg werkgroepen en projecten vanuit Vlaanderen, KCVS, VVSG, Igemo ... actief op
- Gebruik interne overlegplatformen (bv. Smart City Stuurgroep, Stuurgroep Informatiebeheer, overleg ICT-STRO ...)

Aanbeveling: Maak van de strategische nota een middel om doelstellingen op te volgen.

Het Decreet Lokaal Bestuur voorziet meer mogelijkheden om met kredieten te schuiven met als gevolg dat er minder aanpassingen van de budgetten in de gemeenteraad behandeld moeten worden. Om de gemeenteraad toch voldoende te informeren, is er in september een verplichte tussentijdse rapportering over de realisatie van de doelstellingen voorgeschreven. De klemtoon ligt op het inhoudelijke, minder op de financiële middelen.

► Mogelijke acties:

- Kies indicatoren waarvan de opvolging in de praktijk haalbaar is.
- Zet een rapportering op om de realisatie van doelstellingen efficiënt op te volgen.
- Creëer een draagvlak van diensten tot beleid om consequent op basis van de strategische planning te werken.

8. Financiële context

Aanbeveling: Bouw positievere autofinancieringsmarges op en laat de schulden niet verder oplopen.

De meerjarenplanning voor de stad, waarin ook de nodige dotaties voorzien zijn voor andere entiteiten van de Groep Mechelen (sociaal huis en haar autonome verenigingen, autonome gemeentebedrijven, stedelijke vzw's) en voor entiteiten met andere gemeentebesturen (politiezone, hulpverleningszone, zorgbedrijf), voldoet momenteel niet aan de vereiste evenwichtsvoorwaarden.

■ In de huidige meerjarenplanning kon een positieve autofinancieringsmarge in de laatste jaren van de planningsperiode slechts bereikt worden door::

- De facultatieve uitgaven ten voordele van gezinnen en verenigingen te beperken,
- Een verdere afbouw van het personeelsbestand, door niet-vervanging van pensioneringen waar dat niet strikt noodzakelijk is,
- De investeringsbudgetten te beperken tot de lopende engagementen en de recurrente vervangings- en onderhoudsinvesteringen.

Dit houdt in dat nieuwe acties en accenten een herschikking van capaciteit betekenen en het beleid hierin heldere keuzes zal moeten maken. De verminderde belastingontvangsten uit maatregelen van de Vlaamse overheid (minder opcentiemen uit onroerende voorheffing wegens vrijstellingen materieel en outillage) en de federale (tax shift) wegen zwaar door.

■ Bovendien zitten volgende financiële uitdagingen eraan te komen:

- De pensioenfactuur en in het bijzonder de sterk oplopende responsabiliseringsbijdrage voor de pensioenen van statutair personeel. Dit zowel bij stad als bij sociaal huis en AV Dodoens.
- De rentabilisering van omvangrijke investeringen in nieuwe woonzorgcentra door het Zorgbedrijf.
- De continuering van een correctie die toegestaan werd vanaf de fusie met de pz Willebroek op de federale dotaties aan de politiezone.
- De oplopende kost van de Hulpverleningszone Rivierenland.
- De rioleringsverplichtingen en de vereiste om de dito saneringsbijdragen volledig te besteden aan het beheer van afvalwater.
- De onzekerheid rond de dividenden uit de energiesector door de wijzigende markt-omstandigheden.

De schuld van de Groep Mechelen, gedefinieerd als Stad (inclusief schuld renteloos doorgeleend aan autonome gemeentebedrijven) plus Sociaal Huis, is de hoogste van alle centrumsteden. Om de financierbaarheid ervan te kunnen blijven garanderen en om de jaarlijkse leningslasten betaalbaar te houden mag deze schuld niet verder blijven oplopen. De belangrijkste consequentie daarvan is dat het volume van de netto-investeringen (na betoelaging en opbrengsten van patrimoniumverkoop) in functie daarvan bepaald wordt. Wat in de praktijk betekent dat wat beschikbaar is voor projecten, na vervangingsinvesteringen en verplichte rioleringsinvesteringen, zeer beperkt is in vergelijking met de vorige legislaturen.

9. Synergie met bovenlokale overheden

Aanbeveling: Benut maximaal subsidies van hogere overheden.

Het verder werken op Europese beleid kan een hefboom zijn om het ambitieniveau van een stad te verhogen en leidt vaak tot durf en innovatie. Als niet te onderschatten effect verbreedt Europees werken de horizons van de ambtenaren, geeft het hen trots en motivatie. Dit maakt hen de uitstekende partners voor het beleid om samen het dynamische elan van de stad te kunnen vasthouden. Daarom dat het belangrijk is ook te durven investeren in Europese samenwerking: dat betekent zich niet blind te staren op het financiële voordeel, maar ook realistisch cofinanciering te voorzien, en ruimte te maken bij de ondersteunende diensten zodat zij hun medewerking aan Europese projecten ook als een reguliere taak kunnen inbedden.

▀ Mogelijke acties:

- Behoud de centralisatie van de subsidiewerving opdat deze taken professioneel en gecoördineerd opgevolgd worden.
- Bouw een netwerk uit van steden die interessant kunnen zijn als partner omdat ze dezelfde uitdagingen willen aanpakken, vanuit een soortgelijke visie.

Aanbeveling: Baseer nieuwe regelgeving en mogelijkheden voor heel Vlaanderen/België op Mechelse 'leerervaringen' die werken.

Wendbaar en innovatief optreden vergt soms enige flexibiliteit en creativiteit in het werken binnen de diverse regels en wetgeving. Mechelen heeft ervaring om binnen zeer beperkte marges toch nieuwe werkwijzen en methodes uit te testen. Wanneer deze testen positief zijn, moeten we de lokale context durven overstijgen en aankaarten op welke grenzen we soms botsen.

Aanbeveling: Zet in op overleg en gezamenlijke projecten met bovenlokale partners.

Verlaat het wij-zij-perspectief en ga uit van gemeenschappelijke noden. Een goede kennis van de bovenlokale visie en programma's is hierbij aangewezen, zodat Mechelen wanneer gepast een wagonnetje kan aanhaken in plaats van zelf een locomotief te moeten voorzien.

Aanbeveling: Hou de vinger aan de pols en speel proactief in op veranderingen in visie en wetgeving bij bovenlokale overheden.

We werken niet in een Mechelse bubbel, maar worden beïnvloed door bovenlokale visies en strategieën. Daarom is het interessant om deze vooraf te kennen en te toetsen aan de Mechelse context en praktijkervaring opdat deze inzichten nog in de beleidsvoorbereidende fase op tafel gelegd kunnen worden. Dit vergt een nauw contact met belangenorganisaties zoals de VVSG en het VKS.

10. Relatiebeheer en multi-kanalenstrategie

Aanbeveling: Zet verder in op een organisatiebreed contactenbeheer en doorgedreven communicatiestrategie.

■ Mogelijke acties:

- Diversifieer de communicatie via een aangepaste communicatiestrategie voor burgers en gespecialiseerd publiek.
- Geef de burger steeds hetzelfde antwoord en dezelfde service, ongeacht via welk kanaal hij bij ons terecht komt.
- Implementeer een degelijk CRM-systeem over de organisatie heen. Zet daar alle mogelijke contacten in een gemeenschappelijke database, die door iedereen raadpleegbaar is.

11. Digitaal is normaal

Burgers en ondernemingen verwachten dat ze alle interacties met het stadsbestuur digitaal kunnen afhandelen. Van documenten aanvragen en briefwisseling tot dossiers indienen en opvolgen. In deze context is digitaal het nieuwe normaal.

Aanbeveling: Bouw de website www.mechelen.be verder uit tot een Digitaal Huis van de Mechelaar dat 24/7 toegankelijk is.

Mechelen heeft zich in het verleden reeds meermaals bewezen als pionier op het vlak van digitalisering. Het moet de blijvende ambitie zijn om onze werking verder te optimaliseren en digitaliseren. Het einddoel moet zijn dat de Mechelaar alle overheidsdocumenten van thuis uit kan verwerken en alle communicatie met het stadsbestuur via digitale weg kan laten lopen.

Aanbeveling: Optimaliseer processen volgens de methodiek van service design en investeer in informatisering en monitoring van deze processen.

Vooraf denkt een multidisciplinair team (procesanalyse, functionele analyse, technische analyse, data-analyse, projectleider ...) bottom-up, of met andere woorden vanuit de noden van en in interactie met de burgers en ondernemingen. Hierbij houdt het team rekening met de ervaring en noden van de betrokken diensten van Groep Mechelen.

◀ Mogelijke acties:

- Pak processen die enkel binnen de administratie van Mechelen lopen via programma-management aan.
- Zoek voor processen die lokale partners of hogere overheden doorkruisen naar partners waarmee de digitalisering samen voltooid kan worden. Mechelen neemt een actieve rol op als piloot en testadministratie van digitaliseringstrajecten aangeboden door de Vlaamse en federale overheid.
- Digitaliseer processen met het oog op de eindklanten (burgers, bedrijven ...), en kies technologieën met een hoge mate van maturiteit en bedrijfszekerheid.
- Innoveer aan de hand van een stadslab, dat kritisch analyseert welke innovaties een meerwaarde kunnen betekenen. Alle technologische innovaties (Blockchain, LIFI, IOT ...) omarmen of implementeren is onmogelijk. Maar om mee te kunnen surfen op de innovatiegolven die op onze stad afkomen, is het wel belangrijk om een structurele aanpak te hebben.
- Creëer binnen deze structuur een 'startup-dynamiek': baseer de processen die je opstelt op de behoeften van de burgers en ondernemers, en doe dat in samenspraak met hen. En volg de principes van service design: maak ideeën snel concreet door middel van foto's, tekeningen en maquettes, en toets ze altijd af met de gebruikers.
- Betrek ICT bij nieuwe digitaliserings- en veranderingsprojecten op strategisch niveau binnen de organisatie en van bij start tot einde. Dienstverlening en projecten worden opgezet volgens de principes van klantenpartnerschap.
- Focus op retentie van bestaande ICT medewerkers en zorg dat we alle tools in handen hebben om nieuwe profielen te werven. Voorzie marktconforme verloning, opleidingstrajecten en carrièrepaden. Succesvolle digitaliseringstrajecten hebben immers nood aan bekwame experts, zowel op vlak van projectmanagement als technische uitvoering.

Aanbeveling: in samenspraak met hogere overheden wordt de dienstverlening verder vereenvoudigd en gedigitaliseerd.

◀ Mogelijke acties:

- Blijf processen verder digitaliseren, zowel op gebied van administratie en bestuur als in de beleidsdomeinen.
- Sluit Mechelen aan bij 'het Burgerloket'.
- Investeer voor de uitwerking van een digitaal loket in een goede, snelle en toegankelijke kennisdatabank (Mid-Office).

12. Regiowerking

Aanbeveling: Investeer in een nieuwe cel 'regionale samenwerking'.

Intergemeentelijke samenwerking geeft de schaalgrootte om maatschappelijke uitdagingen efficiënt aan te pakken, expertise te delen en te wegen op hogere overheden of grote partners. Vele problemen stoppen immers niet aan de grenzen van onze stad.

Er is nood aan een nieuwe cel 'regionale samenwerking' die samen met de diensten de intergemeentelijke samenwerking vereenvoudigt en tegelijkertijd versterkt door regionale uitdagingen projectmatig aan te pakken.

■ Mogelijke acties:

- Zet nieuwe beleidsgroepen op rond thema's als welzijn, zorg, veiligheid, vrijetijd, ruimtelijke ordening ... Daar waar we als stad veel expertise in huis hebben, moeten we zelf de trekkende rol opnemen en deze beleidsgroepen van inhoud voorzien.
- Stel de bestaande dienstverlening open naar de regio. Bv. het Family Justice Center, burenbemiddeling, activeringsprojecten, onze nieuwe bibliotheek, Huis van het Kind ...
- Centraliseer ondersteunende taken zoals informatieveiligheid, noodplanning, ICT-ondersteuning, sociaal secretariaat ...
- Ga op zoek naar nieuwe uitdagingen die zich op regionaal niveau situeren, bv. een distributiecenter voor sociale voedselinitiatieven.
- Streef ernaar om de honderden andere samenwerkingsverbanden af te bouwen en waar wenselijk te enten op deze structuur.

13. Bijzondere stadsprojecten

Aanbeveling: Zet actief in op stadsontwikkeling.

Met Raghenò beschikt Mechelen over een unieke opportuniteit. Zet in op deze site en ontwikkel het potentieel ervan ten volle. Werk een bijzondere aanpak uit voor een unieke site met de nodige mandaten en prioriteitsstelling binnen en buiten de Groep Mechelen.

Laat Raghenò uitgroeien tot dé stadswijk van de toekomst:

- met aandacht voor duurzame mobiliteit en bouwen,
- met een gezonde mix tussen wonen, werken, recreëren en groen,
- met dense, maar leefbare wijken die innovatief omgaan met bouwvormen en openbare ruimte.

THEMA 2:

WERK KLANTGERICHT

1. Inleiding

Dit tweede thema van het memorandum zoekt uit welke relatie Mechelen wil aangaan met zijn inwoners. Welke rol neemt de stad in een netwerk van partners tijdens de volgende bestuursperiode? Hoe zal ze omgaan met de burger, met het middenveld, met private partners en instellingen?

De verhouding met een andere maatschappelijke actor impliceert altijd een tweerichtingsverkeer: van de burger naar de stad en van de stad naar burger.

- Burger als klant en burger als leverancier.
- Burger als gebruiker en burger als partner.
- Burgers in alle constellaties: individueel of verenigd in bedrijven en organisaties.

Om tegemoet te komen aan de actuele ontwikkelingen en snelgroeïende noden binnen de maatschappij moet de stad een open en vernieuwende organisatie zijn. Een nieuw public governance dringt zich op, met de nadruk op netwerken en samenwerking, co-creatie en participatie.

We beogen daarbij al lang niet meer het strak en bureaucratisch aanbieden van diensten, al dan niet vanuit een hoger wettelijk kader. We willen ons verder uit het keurslijf van de organisatieloga wringen (verkokerd en hiërarchisch met diensten en afdelingen), en evolueren naar een organisatie die de focus legt op de externe gebruiker als norm voor het samenwerken. De noden van de burgers/bewoners staan centraal.

Dat vraagt van de overheidsorganisatie een open houding, een brede geest en de wil en goesting om specifieke competenties verder te ontwikkelen: bemiddelen, netwerken, onderhandelen en linken leggen. Zowel de formele als informele contacten zijn van belang. Niet alleen kwantiteit telt maar ook kwaliteit. We scheppen ruimte om uit te proberen.

We willen een stedelijke overheid zijn die verbindt en bemiddelt. Die als organisatie de juiste banden smeedt met relevante stakeholders zoals kennisinstellingen, belangenverenigingen, middenveld-organisaties en bedrijven. We zijn een partner die naargelang de noden de rol opneemt van facilitator, regulator, uitvoerder, beschermer en regisseur. We kijken kritisch naar onze samenwerking met partners. Samenwerkingen kunnen flexibel opgestart en stopgezet worden naargelang de noden.

De basis is een dienstverlening bieden die laagdrempelig, eenvoudig, bereikbaar en betrouwbaar is. Die aangepast is aan een visueel gericht en digitaal geschoold publiek. Die eerlijk, integer en uitnodigend is met een open aanpak.

Het opzetten van een heldere en gerichte communicatie is daarbij cruciaal. Voor haar klanten, in de brede betekenis van het woord, wil de stad de beste leerling van de klas zijn.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. Burger centraal in de dienstverlening

De verwachtingen van de burgers t.a.v. de overheid zijn gestegen. Uit gebruikersonderzoeken blijkt dat burgers het overzicht kwijt zijn en nood hebben aan overzichtsfuncties m.b.t. interacties met de overheid. Burgers willen 1 plaats waar ze alle interacties met de overheid kunnen vinden

- Burgers willen gepersonaliseerd geholpen worden: zelf zoeken via filters/telefonisch/fysiek aan de balie.
- Burgers willen feedback over lopende dossiers.
- Burgers verwachten eenzelfde dienstverlening van de overheid, als van private spelers: een dienstverlening die rond de burger is gebouwd, niet rond producten/diensten.

Aanbeveling: Maak tijd voor persoonlijk contact, door administratieve vereenvoudiging en digitalisering.

Creëer een band van betrokkenheid en zet in op dialoog met individuele burgers, burger-groeperingen en middenveldorganisaties.

█ Mogelijke acties:

- Richt de organisatie verder in op een manier die de klant centraal zet, en niet de producten of de diensten. We willen flexibel inspelen op de noden van de burger en hen 'ontzorgen'. De reorganisatie van het Sociaal Huis enkele jaren geleden is een goed voorbeeld hiervan.
- Versterk de multi-kanalenstrategie: voor elk type dienstverlening wordt nagetrokken wat het beste kanaal is (digitaal, telefonisch en/of face-to-face).
- Streef naar een geïntegreerde dienstverlening die plaats- en tijdsafhankelijk is (any time, any place, anywhere en any device).
- Digitaliseren vanuit een stadsbrede visie is een voorwaarde om bovenstaande punten te kunnen realiseren.

3. Klantgerichtheid en klantvriendelijkheid als centrale begrippen

Klantgerichtheid is een gedeelde verantwoordelijkheid binnen de organisatie. De afstemming tussen frontoffice en backoffice is hierbij cruciaal. Dit geldt voor alle mogelijke klantencontacten in de organisatie: de UiTbalie, de dorpshuizen, de bibliotheek ...

Aanbeveling: Breid de frontoffice-werking van het Huis van de Mechelaar verder uit.

■ Mogelijke acties:

- Voorzie meer themaloketten van zowel interne als externe diensten.
- Stem systemen op elkaar af en maak de principes van klantvriendelijkheid en klantgerichtheid uniform.
- Zet maximaal in op synergiën.

Aanbeveling: Ga voor een warm contact met de burger en werk aan een (t)huis van de Mechelaar en een (t)huis van vrije tijd.

■ Mogelijke acties:

Stem de verschillende 'huizen' via een centraal punt op elkaar af.

- (T)Huis van de Mechelaar:
 - » Het Huis van de Mechelaar wordt een thuis voor elke Mechelaar waar je met elke dienstverleningsvraag terecht kan.
 - » De front office stuurt de backoffice aan. Aangezien de front office rechtstreeks contact heeft met de klant, heeft de front office een goed zicht op noden van de burger. De administratieve last voor de front office en de burger worden tot een minimum beperkt.
 - » We zetten in op technologische ondersteuning om bezoekers van andere stadsgebouwen dan het Huis van de Mechelaar goed te ontvangen. Medewerkers kunnen hun bezoekers toegang verlenen tot stadsgebouwen (zoals de Zeeridder) door hen een QR-code toe te zenden waarmee ze het gebouw kunnen betreden.
- (T)Huis van vrije tijd - vrijetijdsbalie:
 - » Het schepenhuis met zijn vrijetijdsbalie wordt een thuis voor elke burger of vereniging waar je met een vrijetijdsvraag terecht kan. Een kwalitatief onthaal geeft gericht advies, ontsluiten de activiteiten (ticketing) en verwijst indien nodig door.
 - » Naast de fysieke balie ontwikkelen we een performant, duidelijk en betrouwbaar digitaal vrijetijdsplatform.

Aanbeveling: Zet in op voortdurend verbeteren via service design.

▀ **Mogelijke acties:**

- Klanttevredenheid wordt continu gemeten door klanttevredenheidsbevragingen. We monitoren de indicatoren (KPI's) die bijdragen tot de klanttevredenheid (klantvriendelijkheid, wachttijd, deskundigheid, mate van meedenken van de medewerker, duidelijkheid van de gegeven informatie, toegankelijkheid website ...).
- Maak gebruik van focusgroepen om de dienstverlening te verbeteren en besteed hierbij aandacht aan kwetsbare doelgroepen.

4. Van klantgericht naar de burger als ambassadeur

Aanbeveling: werk nieuwe (digitale) methoden en organisatievormen uit om burgerinitiatieven en -betrokkenheid te valoriseren.

Alle geledingen van de Mechelse bevolking willen als partner beschouwd worden. Ze willen mee betrokken worden in het uit te stippelen beleid en zijn bereid om hier ook verantwoordelijkheid in op te nemen. Dit is een relatie waar de administratie en het bestuur aan moet bouwen en waar tijd nodig is om vertrouwen te winnen.

De poot 'samen denken' binnen het platform mechelenmakers.be leent zich tot digitale brainstormen, polls ... Er bestaan voldoende digitale platformen en sociale mediakanalen om dit op een uitdagende en transparante manier te integreren op deze site.

Fysieke participatie via brainstormen en gespreksavonden blijven relevant. Het ondersteunen van gerichte groeperingen (bv. Ansjovis) zorgen enerzijds voor gedragenheid van een beleid, en anderzijds voor een diversifiëring van aanbod op maat van doelgroepen.

Oprecht en doordacht communiceren is een volgende stap. Het middenveld is een steeds veranderend gegeven. Er moet ruimte zijn om te experimenteren en signalen te detecteren. Dit betekent minder controle vanuit de overheid, minder resultaat op korte termijn maar wel meer vertrouwen en boeiende kruisbestuivingen over de directies heen.

▀ **Mogelijke acties:**

- Bouw het digitale platform mechelenmakers verder uit, met Marcom als trekker.
- Zet de Mechelenmakers nog meer in als ambassadeur.
- Ga per domein gericht op zoek naar influencers die beleid enerzijds mee kunnen vormgeven, en anderzijds door hun kennis en/of kunde beleidsondersteunende communicatie voeren.

5. Social marketing

Aanbeveling: Zet in op de transitie van informeren en overtuigen naar co-creatie, co-ontwikkeling en co-evaluatie.

█ Mogelijke acties:

- Plan, durf doelgroepen te herdenken en probleemstellingen te herformuleren.
- Zorg voor duidelijke afspraken tussen bestuur en administratie: voor welke sociale projecten zetten we sociale marketing in?
- Communiceer transparant over de resultaten van bevestigingen en onderzoek, om het vertrouwen met de burger en het middenveld in stand te houden.

6. Visualiseer stadsuitdagingen voor een groter draagvlak

Aanbeveling: Zet data structureel, effectief en transparant in bij de ontwikkeling en opvolging van het beleid.

█ Mogelijke actie:

Bouw het 'open data'-platform verder uit door data via een toegankelijk en verstaanbaar dashboard raadpleegbaar te maken.

7. Van medewerker naar ambassadeur

Aanbeveling: Stimuleer het engagement en de betrokkenheid van de medewerkers door hen initiatief te laten nemen en hen verantwoordelijkheid te geven.

Engagement en betrokkenheid van de medewerkers is de sleutel tot een sterke organisatie en moet gestimuleerd worden. De medewerkers moeten instrumenten aangeboden krijgen, zodat zij nog meer dan nu, op de vragen van burgers kunnen antwoorden, ofwel minstens de juiste weg kunnen wijzen.

► Mogelijke acties:

- Versterk het engagement en de betrokkenheid van medewerkers nog verder door hen verantwoordelijkheid te geven, hen vertrouwen te geven en hen te waarderen voor de opgenomen verantwoordelijkheden.
- Investeer in een 'Mikipedia' die op eenvoudige wijze vragen van burgers kan beantwoorden.
- Schrijf producten en diensten van Groep Mechelen uit in toegankelijke taal.

Aanbeveling: Zet de talenten van medewerkers optimaal in op het terrein en laat hen over directies heen taken opnemen.

► Mogelijke actie:

Zet maximaal de terreinmedewerkers in voor opdrachten op het terrein, ook al werken zij rond andere taken (binnen de beschikbare competenties en de wettelijke mogelijkheden).

THEMA 3:

WERK COCREATIEF

1. Inleiding

Mechelen heeft zich de voorbije decennia ontwikkeld tot een levendige en bruisende stad.

Het voorspoedige ondernemersklimaat en bloeiende vrijetijdsleven - winkelen, tafelen, cultuur, kunst, sport en spel - zijn een belangrijke motor van zijn aantrekkingskracht. De uitstraling van Mechelen neemt toe, zowel bij bewoners als bezoekers. Mechelen wordt ervaren als een belevenisvolle stad. Die vrij jonge evolutie heeft in de komende jaren nood aan versterking en verankering. Nieuwe verwezenlijkingen blijven kwetsbaar als ze niet binnen een gedegen dynamische structuur ingebed worden. Ze moeten vaste vorm krijgen zonder te verstarren. Ze moeten met andere woorden blijven groeien. Twee elementen zijn daarin essentieel: creativiteit en productiviteit.

Om een aantrekkelijke, weerbare en verrassende centrumstad te kunnen blijven, moeten we inzetten op de cocreatie en coproductie. Dat betekent dat de stad verder de creatieve en productieve toer op gaat, en dat ze daarvoor resoluut de kaart trekt van de samenwerking. We willen niet alleen de talenten van onze medewerkers ten volle inzetten, maar evenzeer die van inwoners, bezoekers, ondernemers, kunstenaars, recreanten, scholen ...

Productief en creatief

Internationale uitdagingen en tendensen onderstrepen de noodzaak van de herintroductie van de maakindustrie en de ondersteuning van creatieve en actieve bewoners. Beide zijn nodig om de koppeling te maken tussen kennis, innovatie, beleving, creativiteit en productie tot circulaire economie en bijzondere beleving.

De huidige tendens om wonen en kantoren voorrang te geven op de maakindustrie houdt het gevaar in dat de tewerkstellingsmarkt van de stad naar de periferie verschuift. Daardoor ontwikkelen deze werknemers geen link met de stad en voelen ze zich weinig betrokken. De gevolgen laten zich al enigszins voelen: een zeer beperkte uitwisseling tussen de industrieterreinen en de binnenstad en een hoge pendelintensiteit in Mechelen. Ook op het gebied van werkgelegenheid heeft dit gevolgen: het groeiend aantal werknemers in Mechelen resulteert niet in een daling van het werkloosheidsniveau van de stad. Als de tewerkstelling naar de periferie verschuift, daalt de weerbaarheid in de binnenstad waardoor er kunstmatige ingrepen zullen nodig zijn om voldoende leven in de binnenstad te creëren.

We moeten er daarom voor zorgen dat in het centrum een groter spectrum aan functies gevrijwaard en gecreëerd wordt. Functies die verder gaan dan alleen handel, wonen en het traditionele vrijetijdsaanbod. De stad moet een smeltkroes zijn van werken, ondernemen, studeren, recreëren, beleven, genieten ... In de vorige legislatuur is hier via kleinere acties en tijdelijke invulling al mee getest. Het is nu tijd om dit principe te verankeren in de stadswerking.

Een productieve stad vraagt bovendien een betere afstemming tussen de veranderende economie en vrijetijdsbeleving en de organisatie van de stedelijke ruimte. In een diverse stad als Mechelen moet er plaats zijn voor alle soorten van productieve activiteiten en mensen.

Coproductief

Die creatieve, productieve stad kunnen we alleen op een coproductieve manier realiseren. Dit betekent enerzijds dat Mechelse burgers, organisaties en ondernemingen de mogelijkheid moeten

hebben om - in de brede zin - iets te ondernemen, te organiseren en te tonen. Dit kunnen kleine evenementen zijn, een buurtorganisatie, een kunstvoorstelling, een onderneming, een ontwikkeling ...

Anderzijds betekent dit ook dat we als stad het juiste ondersteuningsklimaat (afsprakenkaders, rechtszekerheid, communicatie, connecties naar andere projecten ...) moeten bieden om deze initiatieven te laten realiseren, met een duidelijk gemeenschappelijk kader en afspraken over verantwoordelijkheid.

De coproductieve stad zorgt ervoor dat er meer bezoekers in de binnenstad komen, dat ze er vaker en langer verblijven, dat er meer connecties ontstaan tussen verschillende personen, projecten en organisaties. Ze bezorgen de stad een grotere weerbaarheid tegen externe factoren en schokken zoals bv. een economische dip of de ontwikkeling van een perifeer shoppingcenter.

De coproductieve stad vereist een nieuwe, meer proactieve manier van werken, in de eerste plaats voor de medewerkers binnen de stedelijke organisatie in de economische en vrije tijdssector.

Het vereist naast een nieuwe, meer proactieve manier van werken ook dat:

- er een duidelijk Mechels verhaal gecreëerd wordt,
- de beleving in Mechelen verbetert,
- de Mechelse talenten sterker ondersteund en verankerd worden,
- een duidelijk en stimulerend investeringsklimaat heerst.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. Creëer een duidelijk Mechels verhaal

Mechelen is uitgegroeid tot een sterk merk: een unieke, dynamische en fiere stad.

Dé grote uitdaging is: als stad in de toekomst 'top of mind' te blijven bij alle doelgroepen, zowel shoppers, toeristen, verenigingen, ondernemers, investeerders ...

Daarvoor is een duidelijk verhaal nodig, met heldere doelstellingen die ervoor zorgen dat de doelgroepen weten wat ze in Mechelen kunnen verwachten. Dat maakt het makkelijker om maatwerk en engagement te creëren en aan te trekken.

Het verhaal moet een breed en geloofwaardig draagvlak hebben en niet afhankelijk zijn van individuen. Het moet visionair zijn en zich niet enkel focussen op het huidige Mechelen maar ook het toekomst- en droombeeld van Mechelen durven schetsen.

Bovendien is een sterk verhaal noodzakelijk om een juiste en overkoepelende communicatie te kunnen realiseren. Die communicatie is noodzakelijk, zowel voor de medewerkers die door de huidige versnippering inleveren aan efficiëntie en effectiviteit, maar zeker ook voor de bewoners en bezoekers die dankzij een duidelijke en transparante informatie over het unieke project van onze stad des te meer interesse en betrokkenheid krijgen. Zeker als we de fiere Mechelaar zelf als ambassadeur willen inzetten, is een coherente visie en communicatie noodzakelijk.

Aanbeveling: Creëer een sterk en visionair Mechels verhaal en zorg voor eenvormige communicatie.

█ Mogelijke acties:

- Bouw het Mechels DNA rond fierheid en uitstraling van de stad verder uit en zet bewoners, bezoekers, bedrijven en verenigingen in als ambassadeur.
- Zet Mechelen als sterk merk op de kaart.
- Zorg voor een ruim scala aan marketinginstrumenten.
- Zet in op community-versterkende communicatie met aandacht voor Mechelse ambassadeurs, zowel bij inwoners als bezoekers.

3. Verbeter de beleving in Mechelen nog verder

Op dit ogenblik concentreert de succesvolle beleving van Mechelen zich in tijd en ruimte: vooral in de weekends en in de buurten van het centrum is Mechelen een bruisende stad.

Door de beleving ook op luwe momenten te versterken en ze open te trekken naar andere buurten, verhogen we de sociale cohesie, de gemeenschapsvorming, het klantenpotentieel van de Mechelse handel- en horecazaken. We verhogen zo ook de aantrekkelijke woonomgeving en vergroten de uitstraling binnen de ruime regio.

Daarnaast zal de coproductieve aanpak op een meer natuurlijke manier beleving scheppen die ongetwijfeld duurzamer en goedkoper zal zijn dan de manieren van beleving die momenteel worden gebruikt.

Aanbeveling: Bied een uniek en onderscheidend aanbod van activiteiten aan, dat blijvende indrukken nalaat bij de inwoners en bezoekers.

Mechelen heeft bezoekers van de ruimere regio nodig om zich verder als centrumstad te ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de beleving en activiteiten uniek en onderscheidend zijn. Het unieke en onderscheidende aanbod van activiteiten in Mechelen kan zeker verbeterd worden.

■ Mogelijke acties:

- Creëer een extra Evenementenplein om aan de vele aanvragen tegemoet te komen.
- Realiseer grote podiumproducties om te kunnen voldoen aan de groeiende vraag én om onze plaats als Vlaamse kunst- en cultuurstad te behouden.
- Blijf de site van het Predikheren verder ontwikkelen als een dynamische culturele hotspot. Door de bibliotheekwerking te dynamiseren en te verweven met verschillende andere functies creëren we een vernieuwde kijk op de bibliotheek en geven we de plek een uniek en belevingsvol karakter. Hiervoor moeten we:
 - » De functies als ontmoetingsplaats en werk- en studieplaats verder ontwikkelen en MICE-activiteiten en socioculturele activiteiten aanbieden.
 - » Samenwerkingen met scholen, partners, creatieve talenten enz. stimuleren.
 - » De Predikherenkerk ontwikkelen tot kunstruimte waarin collecties van privé-eigenaars en tijdelijke actuele kunsttentoonstellingen de werking van De Garage verderzetten.
- Verzeker dat het Hof van Busleyden Mechelen verder op de kaart zet als kunststad met een rijk Bourgondisch verleden en als ideale uitvalsbasis om Bourgondische Vlaanderen (verder) te ontdekken. De ambitie is dat het zich blijft ontwikkelen tot een museum met meerdere lagen op landelijk niveau en als onze toeristische trekpleister bij uitstek.
- Op de site Ragheno wordt ter vervanging van de afgebroken sporthal Iham een nieuw multifunctioneel sportcomplex gebouwd dat het speerpunt wordt van het sportinfrastructuurbeleid.
- Investeer in culturele topevenementen, want zij zijn belangrijke hefboomen. Ze moeten voldoen aan een aantal voorwaarden:
 - » Ze moeten rond een helder, tijdloos en universeel thema uitgebouwd worden, waarin Mechelen een USP inneemt (cf. Stad in Vrouwenhanden).
 - » Ze moeten gedragen worden door de hele stedelijke organisatie.
 - » Er moeten voldoende middelen voor vrijgemaakt worden.
 - » Er dient een tijdelijke, professionele organisatie opgericht te worden met een eigen begroting, die zorgt voor de productie, de coördinatie en de communicatie van het evenement.
 - » Er kan maximum één cultureel topevenement per legislatuur plaatsvinden.
 - » Coproductie moet centraal staan. Geef daarbij de voorkeur aan samenwerkingsverbanden met lokale én bovenlokale partners/organisaties.
- Organiseer jaarlijkse bovenlokale sportevenementen, om de beleving van Mechelen als sportstad te vergroten en de sportparticipatie van de minder actieve bewoner te verhogen.
- Beschouw beleving al vanaf de start als een essentieel aspect van stadsontwikkeling.

Aanbeveling: Geef de horizontale doelstelling 'Mechelen Winkelstad' ruimte om verder te groeien tot katalysator van beleving en productiviteit in de binnenstad.

Het winkelen bepaalt voor een groot deel de uitstraling van de stad en is een belangrijke tewerkstellingspool. Binnenstedelijk winkelen gaat steeds meer over fun-shopping, waarbij beleving centraal komt te staan. Er zijn heel wat factoren die een invloed hebben op Mechelen Winkelstad, waardoor het noodzakelijk blijft om de huidige integrale aanpak verder te zetten. Dat deze aanpak zijn vruchten afwerpt, blijkt uit de cijfers en ook uit de waarderingen van de retailwereld.

► Mogelijke acties:

- Stel een programmamanager Mechelen Winkelstad aan, die kan waken over de integrale aanpak.
- Zet het retailplan actief in, zodat er een duidelijk kader is waar retail en reca mogelijk is en waar andere activiteiten gewenst zijn.
- Dialoog en prospectie: blijvende inspanningen doen voor acquisitie van ketens en zelfstandige zaken en het stimuleren van winkelvastgoedontwikkelingen (ter creatie van aangepaste panden en functiemix binnen bouwblokken). De aanpak van enkele cruciale punten in het winkelgebied: Centerparking, 3 straatjes en Mercierplein.
- Verhoog de leesbaarheid van het winkelcentrum door het versterken van de hoekpunten, duidelijke aanloopassen en een uniform bewegwijzeringssysteem.
- Breid het autoluw gebied uit, zodat de winkeldriehoek een duidelijk profiel krijgt voor shoppers en het logistieke verhaal eenduidig kan uitgewerkt worden.
- Zet nog sterker in op gebruik van de randparkings en zet de Shopping Shuttle verder (en werk toe naar een autonome shuttle).
- Laat vzw Mest groeien om leegstand in de stad om te zetten in ontwikkelingskansen voor jonge ondernemers en creatievelingen.

Aanbeveling: Stimuleer verenigingen, organisaties en individuen om initiatieven te organiseren.

► Mogelijke acties:

- Creëer afsprakenkaders en sluit ze af met elke partij die een activiteit wil uitvoeren in onze stad.
- Pas subsidiereglementen aan zodat organisaties gestimuleerd worden om activiteiten te organiseren. De reglementen dienen eerder te stimuleren dan te subsidiëren.
- Ontwikkel een taalonafhankelijke en in tijd gespreide programmatie (integratie, diversiteit ...).

Aanbeveling: Toon de juiste zaken op de juiste plekken en op verschillende momenten.

Bij voorkeur in het centrum maar met de nodige aandacht voor decentralisatie in de andere (strategische) buurten.

Het is belangrijk om te zorgen dat activiteiten en functies elkaar versterken en dat niet alles op dezelfde plek plaatsvindt. Op die manier kunnen ook andere buurten zich ontwikkelen, kunnen de poortfuncties versterkt worden, wordt de mobiliteit versterkt en wordt de stad weerbaarder.

◀ Mogelijke acties:

- Bekijk de programmatie en activiteiten als open data. Dit geeft anderen (bv. horecazaken) de mogelijkheid om hierop in te spelen en bv. een extra activiteit te organiseren of hun personeelsplanning te voorzien.
- Voldoende ruimtes voorzien zodat evenementen gespreid kunnen worden. Hiervoor dienen we:
 - » een plaatsregister op te stellen voor evenementen en activiteiten (met de bijhorende specificaties).
 - » reglementen en afsprakenkaders vast te leggen.
 - » het evenementenloket versterken om de plaatsen verder te kunnen ontsluiten.
 - » impulssubsidies in te stellen om buurten te activeren.

4. Ondersteun de Mechelse talenten sterker en veranker ze

Om een coproductieve stad te realiseren is het essentieel talenten te ondersteunen en te verankeren want het zijn deze talenten die een stad hip maken en een eigen gezicht geven. Als getalenteerde mensen op de juiste manier ondersteund worden, groeien ze uit tot ambassadeurs en dragen ze bij tot de bijzondere uitstraling van Mechelen.

Aanbeveling: Installeer talent als horizontale stedelijke doelstelling.

De schaalvoordelen kunnen dan benut worden en elke werking kan zijn eigen doelstellingen blijven nastreven.

In de vorige legislatuur is stevig ingezet op talentenwerking, voornamelijk vanuit de expertise van de verschillende diensten. Er zijn succesvolle voorbeelden: de werking van het Oh!, van de vzw Mest die vanuit de dienst economie is uitgewerkt om startende ondernemers kansen te geven en leegstand weg te

werken, van H30 dat jongeren met artistieke talenten kansen geeft, van de Talentenfabriek die cultureel creatieve talenten op een kantelpunt kansen geeft, van de vzw Jam die kinderen en tieners vanuit de buurtwerking ondersteunt en van ROJM dat via het multicultureel jeugdcentrum jongeren ondersteunt. Om een schaalvoordeel te kunnen realiseren, kan talentenwerking best meegenomen worden als een horizontale stedelijke doelstelling met een programmamanager talentenwerking waarbij elke werking zijn eigen doelstelling kan blijven realiseren.

◀ Mogelijke acties:

- Roep de functie van programmamanager Mechelse Talenten in het leven.
- Ontwikkel een talentenbegeleidingstraject waarbij talenten ook begeleid worden bij subsidieaanvragen.
- Bouw een (bovenlokaal) Partnernetwerk 'talenten' uit. Heel wat (bovenlokale) organisaties begeleiden talenten op alle gebied. Een goede samenwerking tussen de stad en deze organisaties is onontbeerlijk om de talenten te kunnen begeleiden.
- Start een overkoepelend communicatie- en actieplan rond talenten op.

Aanbeveling: Vervolledig het spectrum aan van leer-, proef- en testruimtes en vul het aan.

Binnen de stad zijn er heel wat leer-, proef- en testruimtes. Aangezien deze testprojecten zeer positieve feedback van de gebruikers krijgen wordt deze werking best verdergezet in een Artenova+ waarbij alle spectra van leer-, toon- en testomgevingen worden gerealiseerd. In Artenova+ willen verschillende partners en organisaties via een binnenstedelijke hub de brug slaan tussen onderwijs, ondernemerschap, circulariteit, creativiteit en innovatie.

◀ Mogelijke acties:

- Continueer de (tijdelijke) testruimtes.
- Ontwikkel Artenova+, waarbij alle spectra van leer-, toon- en testomgevingen worden gerealiseerd.

Aanbeveling: Bouw verder aan een sterk deeltijds kunstonderwijs dat talent ondersteunt.

Het Deeltijds Kunstonderwijs in Mechelen heeft met de Academie voor beeldende kunsten, het Conservatorium voor muziek, woord en dans en de koninklijke Beiaardschool 'Jef Denyn' 3 gerenommeerde instituten waar jong en oud zijn/haar talent in alle kunstdisciplines ten volle kan ontwikkelen.

Met het nieuwe decreet deeltijds kunstonderwijs dienen zich ook nieuwe uitdagingen en kansen aan. Daarom dienen ze sterk in te spelen op deze kansen zodat het Mechelse deeltijds onderwijs klaar is voor de toekomst.

In het verhaal van 'Mechelen Beiaardstad' wordt de rol van de Beiaardschool optimaal uitgespeeld.

▀ Mogelijke acties:

Om tegemoet te komen aan de gestage groei van de scholen en aan de nieuwe noden dient de infrastructuur van Academie en Conservatorium te worden uitgebreid én aangepast.

- Uitbreiding van de huidige infrastructuur en de infrastructuur moet bovendien gerenoveerd en gemoderniseerd worden om te kunnen blijven voldoen aan alle wettelijke voorschriften.
- De Beiaardschool blijft een voortrekkersrol spelen in de uitvoering van het Masterplan Beiaard van de stad en gebruikt haar expertise om de positie van “Mechels Beiaardstad” te bestendigen en te versterken. Het stadsbestuur voorziet in de nodige financiële middelen om dit verhaal verder uit te werken.

5. Zorg voor een duidelijk en evenwichtig investeringsklimaat

Met nogal wat projecten en initiatieven op het vlak van lokaal en regionaal economisch beleid, is Mechelen een zeer ondernemingsvriendelijke stad. In Mechelen wordt er graag geïnvesteerd. Een sterke economische motor zorgt voor behoud en groei van jobs, wat op zich weer resulteert in de verhoging van de aantrekkingskracht, de uitstraling, de financiële mogelijkheden en de geloofwaardig van onze centrumstad.

Mechelen evolueerde van een stad waar investeren geen evidentie was, naar een stad waar investeerders graag mogelijkheden zoeken en hun kansen grijpen. Die positieve evolutie moeten we verder ondersteunen en benutten om de juiste investeringen aan te trekken. Investeringen die passen binnen de visie en strategie van de stad. Via een duidelijk en evenwichtig investeringsklimaat zullen er immers meer doelstellingen van de stad gerealiseerd worden dan enkel het invullen van een leegstaande site.

Zo zal een duidelijk en evenwichtig investeringsklimaat meer bedrijven en werkgevers aantrekken in de buurt van de binnenstad om op die manier de productieve stad verder vorm te geven.

Bijkomende investeringen zullen bijdragen tot de lokale werkgelegenheid met een lagere mobiliteitsstroom als gevolg.

Aanbeveling: Ontplooi een proactief investeringsbeleid met een duidelijk flow en proces rond investeringsaanvragen.

Om de contacten met geïnteresseerde investeerders op een integrale manier te beheren en maximaal mee te sturen, is er binnen de studie “bedrijvenbeleid”, afgewerkt in 2018, een flow rond investeringsaanvragen uitgewerkt. Deze flow geeft enerzijds de investeerder een duidelijk beeld van

welke begeleiding hij van de stad kan krijgen en zorgt er anderzijds voor dat de verschillende stadsdiensten weten op welke manier ze met investeerdersvragen moeten omgaan om een efficiënte en effectieve dienstverlening te kunnen voeren.

◀ Mogelijke acties:

- Voorzie middelen om een consultant bedrijvenbeleid te behouden.
- Gebruik de instrumenten om via indirecte kanalen investeerders aan te trekken.
- Start Bizlocator samen met de regio Rivierenland op.

Aanbeveling: Mechelen bepaalt zijn investeringsgebieden met de nodige aandacht voor de poortfuncties en de (co)productieve stad.

De steeds schaarser wordende ruimte en de veelheid aan vergunningen om tot een investering te kunnen komen, zorgt dat investeerders vaker vooraf aan de stad vragen in welke gebieden een interessante investering mogelijk is. Die proactieve benadering van de investeerders geeft heel wat mogelijkheden voor een integraal investeringsklimaat, want geeft de mogelijkheid om investeringen te realiseren op plekken waar dit extra voordelen schept voor de stad, bijvoorbeeld door een lagere mobiliteitsimpact of de creatie van natuurlijke beleving. Binnen de coproductieve stad is het dus belangrijk om op de juiste manier om te gaan met de veranderende vraag van investeerders om te weten waar investeringen mogelijk zijn.

◀ Mogelijke acties:

- Stel een Ruimtelijk Economisch Plan op.
- Teken een visie uit voor de poortfuncties, Hendrik Consciencestraat en Ragheno.
- Creëer een draagvlak voor investeringen en investeerders, zodat ze optimaal kunnen werken en groeien.

Aanbeveling: Stimuleer tijdelijke creatieve invullingen in leegstaande panden waar (startende) investeerders zich kunnen ontwikkelen.

Het Tijdelijk Anders Bestemmen wil een positieve dynamiek op gang brengen in leegstaande panden en in de vrije ruimte van de stad. Het is een zoektocht naar evenwicht tussen ruimtelijke/economische planvorming en sociale dynamieken die eigen zijn aan de plek en het moment.

De rol van de stad bij het Tijdelijk Anders Bestemmen is vooral het faciliteren. Dat vraagt een beleid dat openstaat voor experimenteren, falen en leren. Een beleid dat vooral ondersteunend, bemiddelend en stimulerend is ten aanzien van ideeën en realisaties van derden. En dat duidt op kansen en mogelijkheden. Daarvoor is er nood aan een duidelijk afsprakenkader waarin rollen, verantwoordelijkheden en criteria helder en éénduidig worden beschreven.

▀ **Mogelijke acties:**

- Stel een stedelijk coördinator (dienst of programmamedewerker) aan, die stakeholders samenbrengt en de faciliterende en stimulerende/ mediërende rol voor de stad verzorgt.
- Een actiegerichte aanpak in drie fases is nodig:
 1. een scan van de ruimtelijke potenties
 2. een simulatie van het draagvlak bij betrokkenen
 3. de implementatie van de tijdelijke beleving
- Werk hiertoe een toolbox uit die dit proces kan vormgeven. Een handleiding die tegelijk een toetsingskader vormt.

THEMA 4:

WERK MENSGERICHT

A. EEN STAD VOOR JONG EN OUD

1. Inleiding

Niet alle kinderen of ouderen zijn hetzelfde: binnen elke leeftijdsgroep is er een enorme diversiteit. Het is dan ook een hele uitdaging om Mechelen nog meer uit te bouwen tot een stad waar alle leeftijden zich thuis voelen. Een stad waar de faciliteiten en het aanbod zo afgestemd zijn dat iedereen hier gebruik van kan maken. Door in te zetten op jong én oud, de beide uitersten van de leeftijds piramide (samen goed voor zo'n 40% van de Mechelse bevolking), komen de initiatieven ook ten goede van de tussenliggende leeftijdscategorieën. Bovendien stimuleren we wederzijds begrip tussen jong en oud als ze elkaars leefwereld leren kennen.

Mechelen zette zich de afgelopen jaren op de kaart als Kinderstad en is op vlak van kindvriendelijkheid een voortrekker en een begrip in Vlaanderen geworden. Het welbevinden van de jonge Mechelaars is de ultieme barometer voor een gezonde woonomgeving, een democratische gemeenschap en een goed bestuur. Daarom moeten we de strategische verankering van een kindvriendelijk beleid blijven voeren. Het kindvriendelijke verhaal stadsbreed uitrollen, het als organisatiedoelstelling centraal in de organisatie zetten en een expert inzetten voor de coördinatie ervan, heeft duidelijk zijn vruchten afgeworpen. In 2014 behaalde Mechelen het label 'Kindvriendelijke steden en gemeenten'.

De transversale werking van Mechelen Kinderstad zetten we voort én breiden we uit naar de oudere Mechelaars, want net als de rest van Vlaanderen, vergrijsst en verzilvert Mechelen. Tegen 2035 telt onze stad niet alleen meer kinderen en jongeren tussen 0-17 jaar (2.368 personen meer t.o.v. 2017) maar ook meer 65-plussers (4.674 personen meer t.o.v. 2017). We streven er dan ook naar om in de nabije toekomst van Mechelen een 'leeftijdsvriendelijke stad' te maken en aan te sluiten bij het wereldwijde netwerk van Age Friendly Cities.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. Leeftijdsvriendelijke buurten

Aanbeveling: Neem een regierol op om leeftijdsvriendelijke buurten uit te bouwen.

In deze leeftijdsvriendelijke buurten leven jong en oud samen, kennen en helpen bewoners elkaar, krijgen kwetsbare personen ondersteuning van professionele hulpverleners en dragen vrijwilligers hun steentje bij.

Om tot leeftijdsvriendelijke buurten te komen moeten alle krachten op lokaal niveau gebundeld en actief benut worden, over beleidsdomeinen en organisaties heen. Het is een opdracht van het lokaal bestuur om deze sociale netwerken te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen, om te komen tot warme, zorgzame en solidaire buurten, zorgnetwerken, community care.

▀ Mogelijke acties:

- Breng de diverse buurten in kaart in een centrale 'atlas' (cf. Vicinia.be): welke private en publieke organisaties zijn er nu al werkzaam en welke buurtverbindende maar kleinschalige privé-initiatieven bestaan er?
- Breid het 0800-nummer uit tot een infolijn waar senioren terecht kunnen met alle vragen. Leid de M-bassadeurs op en laat hen beroep doen op de centrale 'atlas' om eerstelijns al zo goed mogelijk te helpen (cf. Allo-Allo in Brussel).
- Haal bewoners (jong en oud) uit hun isolement, werk met vertrouwenspersonen.
- Geef nieuwe inwoners bij inschrijving in het bevolkingsregister een aangepaste map met relevante informatie over de stad, de buurt.
- Promoot en ondersteun tuindelen, bv. initiatieven waar oudere Mechelaars niet meer in staat zijn hun tuin te onderhouden maar jonge gezinnen hier gebruik van maken in ruil voor onderhoud.

Aanbeveling: Betrek de gebruikers van een buurt, zowel jong als oud, proactief in stedenbouwkundige planning en stimuleer daardoor sociale cohesie.

Denk bij het ontwerpen van je openbare ruimte aan een mix van verschillende functies en heb aandacht voor bv. wonen, mobiliteit, veiligheid, ontmoeting, groen, spel en beweging. Maak bewoners mede-eigenaar van de publieke ruimte.

▀ Mogelijke acties:

- Faciliteer ruimtelijke inrichting die fysieke ontmoeting stimuleert voor jong en oud over het hele grondgebied, bv. lokale dienstencentra (ldc), dorps huis, school, parochiezaal, jeugdhuis, sporthal, kerk ... Voorzie er ook een 'babbelhoekje'.
- Stimuleer spel en beweging en durf vaker de pijnpunten in kaart te brengen, zo kunnen we achterhalen waar de bespeel- en beweegbaarheid beter kan.

- Maak minderjarigen mede-eigenaar van de publieke ruimte: onderzoek eerst wat werkt en wat niet, onder meer aan de hand van best practices uit het buitenland.
- Bedenk creatieve oplossingen voor het gebrek aan buurtwinkels. Zet maximaal in op duurzame alternatieven waardoor ouderen in hun buurt toch terecht kunnen voor hun boodschappen. Bv. buurthuis, school, sporthal ...

Aanbeveling: Bouw de huidige vrijwilligerswerking uit op maat van de (deel)doelgroepen en stimuleer een intergenerationale samenwerking tussen de verschillende vrijwilligerswerkingen.

Uit het ouderenbehoefteonderzoek is gebleken dat 24% van de senioren in de toekomst vrijwilligerswerk wil doen. Om dit potentieel in te zetten is er nood aan een gestructureerde aanpak van vrijwilligerswerking.

█ **Mogelijke acties:**

- Duid een vrijwilligersconsulent (1 VTE) aan binnen de stadsadministratie die actieve (jong)senioren aanzet tot vrijwilligerswerk en die werk maakt van een kader voor aangepast vrijwilligerswerk en werk- en zorgtrajecten.
- Stimuleer onderlinge coaching en ontmoeting tussen vrijwilligers, brug- en steunfiguren. Dit geeft erkenning en kruisbestuiving. Faciliteer of initieer verscheidene vormen van steunrelaties en zorg voor een waarderingssysteem dat terugvloeit naar de gemeenschap.
- Breid Mengelmoes (activiteiten van en met senioren en kinderen) verder uit.
- Leid vrijwilligers op tot 'senioren-infopunten' (cf. Genk): mensen die het aanbod voor senioren goed kennen, die de info op de stadswebsite kunnen raadplegen en die als eerste aanspreekfiguur fungeren in hun buurt. Deze vrijwilligers worden aangestuurd en geïnformeerd door de seniorenconsulenten van de stad.
- Organiseer een talentenbeurs op buurtniveau met burens als vrijwilligers, waarbij iedereen hun talenten in de kijker zet en kan uitwisselen.

3. Toegankelijkheid in de brede zin

Aanbeveling: Zet in op toegankelijkheid en bereikbaarheid voor jong en oud: van openbaar domein en gebouwen tot vervoer en vrijetijdsaanbod.

Zowel bij de heraanleg van nieuwe straten, pleinen en parken als bij de onderhoudsprogramma's moet actief gezocht worden naar het verbeteren van die toegankelijkheid zonder hierbij in te boeten aan een kwalitatief ontwerp. Een leeftijdsvriendelijke publieke ruimte heeft aandacht voor kinderen, jongeren, ouderen, personen met een handicap ... en dat zowel op vlak van functies als van fysieke inrichting.

Investeren in publieke ruimte vanuit een onderbouwde visie heeft zijn vruchten reeds afgeworpen in Mechelen. We willen op dit elan verder bouwen en inzetten op een publieke ruimte waarin kwaliteit voorop staat en er integraal rekening gehouden wordt met verschillende invalshoeken en noden.

Groene zones en longen, rustpunten zoals zitbanken en hangplekken, pleintjes en speelplekken, publieke ontmoetingsplaatsen, jonge ondernemers die eet- en drankplekjes runnen gecombineerd met vormen van dienstverlening of socio-culturele activiteiten, goede en toegankelijke publieke toiletten, lokale buurtwinkels ... het komt de geestelijke gezondheid en cohesie alleen maar ten goede. Tegelijk zijn het instrumenten waarmee we preventief kunnen werken rond overlast of maatschappelijk isolement.

◀ Mogelijke acties:

- Duid een toegankelijkheidsambtenaar aan die in samenwerking met Inter (het Vlaams expertisecentrum in toegankelijkheid) en Universal Design en met lokale partners een toegankelijkheidstoets uitwerkt en uitrolt. Idealiter is het iemand binnen de stad die ontwerpen screent en ontwerpers ideeën en suggesties aanreikt i.v.m. toegankelijkheid, en ontwerpers ook mee kan begeleiden naar ontwerpmatige oplossingen.
- Help op lokaal vlak mee met het concretiseren de zeven uitdagingen voor een integraal toegankelijkheidsbeleid die Inter (organisatie die werkt rond toegankelijkheid) in z'n memorandum geeft.
- Breng de toegankelijkheid van openbare gebouwen in de publieke ruimte in kaart (openbare toiletten, musea, loketten ...) en voer redelijke aanpassingen door waar nodig (indien mogelijk).
- Betrek oud en jong bij de toetsing van toegankelijkheid.
- Overbrug de digitale kloof bij senioren door de organisatie van opleidingen op maat en door het inzetten van jongeren als buddy bij digitale vragen. Werk hiervoor ook samen met de Thomas More-hogeschool (cf. hun buddy-project voor nieuwkomers).
- Bied een drempelmeter aan bij organisaties allerhande, waardoor deze een idee krijgen over hun mate van toegankelijkheid en diversiteit (cf. Hasselt).
- Voer standaard een toegankelijkheids- en overlasttoets uit bij nieuwe ontwerpen van publieke ruimte en bij de opmaak van het onderhoudsplan van voetpaden.
- Werk een visie en plan van aanpak uit voor de knelpunten en aandachtspunten die voortvloeien uit de Toegankelijkheidsbrochure.
- Investeer in een veilige, kindvriendelijke publieke ruimte (veilige schoolomgevingen, fietsroutes ...) en integreer spelprikkels.
- Investeer in interactieve publieke ruimte voor (jong)volwassenen met sport (fitness, voetbal, volleybal ...), schaaktafels, schommels die muziek en licht maken ...
- Stel een geactualiseerd beeldkwaliteitsplan publieke ruimte op door alle bestaande richtlijnen te bundelen en aan te vullen met nieuwe inzichten en aandachtspunten.
- Zorg voor een globale visie en grotere aandacht i.v.m. de realisatie van kunst (en monumenten) in de openbare ruimte (op vlak van integratie, inplanting, technische aspecten, budget, plaatsing en diversiteit).
- Bepaal vanuit het fietsbeleid prioriteiten voor de heraanleg van verbindende straten en wijkontsluitingswegen.
- De straten op het voorkeurstraject voor de autonome shuttle moeten tegen 2021 heringericht worden, zodat de shuttle vanaf dan optimaal kan rijden.

- Een goede infrastructuur en betrouwbare veldwerkers zijn de basis van een structureel gemeenschapsgericht preventiebeleid.
- Breid de methodiek van buurtsport uit naar alle behatenswaardige buurten, want sociaal-sportieve activiteiten zorgen voor sociale inclusie, persoonlijkheidsvorming en identiteitsontwikkeling van jongeren.
- Experimenten op vlak van nudging (eenvoudige, psychologische maatregelen die mensen tot verstandiger of gezonder gedrag aanzetten) en positieve veiligheid kunnen de gecombineerde doelstelling van objectief beveiligen samen met het subjectief veilig beleven van de ruimte/omgeving realiseren (cf. initiatief wildplassen CC en Begijnenstraat in Mechelen).
- Zet de overschakeling naar slimme openbare ledverlichting op het ganse grondgebied verder volgens het 'masterplan openbare verlichting'. Werk in dat verband ook het project 'Nachtraven' (waarbij jonge feestvierders op een veilige manier en met een groter gevoel van veiligheid terug thuis worden gebracht) verder uit.

4. Heldere communicatie

Aanbeveling: Betrek jong en oud actief bij de stedelijke communicatie, als klankbord en ervaringsdeskundige.

Stroomlijn ook de dialoog met diverse (deel)doelgroepen en zet in op heldere, herkenbare en herhalende communicatie zonder in stereotypes te vervallen.

▀ Mogelijke acties:

- Vermijd in communicatie om senioren te benaderen als een groep of in leeftijds-categorieën. Ga eerder voor deeldoelgroepen zoals vitale oudere, kwetsbare oudere, zorgbehoevende oudere ...
- Zet in op specifieke kanalen om senioren rechtstreeks aan te spreken.
- Centraliseer jongerencommunicatie op één plek. Jongeren hebben behoefte aan doelgroep communicatie. Creëer één centrale website met een totaalaanbod en voldoende technische mogelijkheden gericht op de doelgroep.

5. Iedereen digitaal

Aanbeveling: Bied infrastructuur aan zodat internet en computers voor iedereen toegankelijk zijn.

Hoewel onze stad bekend staat om zijn hoge digitale geletterdheid, is een deel van de Mechelaars niet mee op de digitale trein gesprongen. Dat is niet enkel te wijten aan financiële oorzaken, maar ook aan het ontbreken van de juiste vaardigheden.

► Mogelijke acties:

- Breid het bestaande wifi-netwerk op het openbaar domein uit.
- Diep het aanbod aan Digipunten verder uit.
- Voorzie een samenaankoop of leasing voor zowel hardware als voor data- en internet-abonnementen.
- Garandeer een opleidingsaanbod, met als doel de digitale geletterdheid van alle Mechelaars te maximaliseren. Werk hiervoor samen met partners zoals het Centrum voor Basiseducatie of de Lage Drempel.

6. Opvang en zorg

Aanbeveling: Stimuleer een nauwere en volwaardige samenwerking tussen diverse zorgverleners.

Vertrek daarbij vanuit het perspectief van de zorgvrager, investeer verder in een nieuwe visie op wonen in de Woonzorgcentra en bouw Mechelen verder uit als dementievriendelijke stad. De bestaande versnippering maakt het de zorgvrager moeilijk om zijn/haar weg te vinden in de diverse organisaties en systemen.

► Mogelijke acties:

- Erken, waardeer en steun mantelzorgers (bv. premies, vormingen, lotgenotencontacten ...).
- Blijf aandachtig voor de rol, positie en draagkracht van de mantelzorger(s) en bouw Mechelen verder uit als dementievriendelijke stad met 't mo(NU)ment als trekker.
- Zet in op cultuursensitieve zorg voor ouderen met een migratieachtergrond.
- Zorg ervoor dat zorgvragers en hun familie op een makkelijke manier te weten komen wat het aanbod is en waar ze recht op hebben.
- Bouw verder aan de uitbouw van zorgzame buurten.

Aanbeveling: Zorg dat elk kind kan deelnemen aan toegankelijke naschoolse kinderopvangactiviteiten.

▀ **Mogelijke acties:**

- Zit rond de tafel met diverse vrijetijdspartners en ouders en kinderen zelf om een kwalitatief, laagdrempelig en relevant aanbod uit te werken voor naschoolse opvang.
- Stel een charter op binnen de scholengroepen, waarin men opneemt dat de school zich engageert om deze naschoolse opvang aan te bieden aan elk kind.
- Promoot dit aanbod ook aan kwetsbare ouders.

7. Dialoog tussen stad, jong en oud

Aanbeveling: Experimenteer met adviesraden en burgerplatformen en zet de levenservaringen van ouderen en de creativiteit van kinderen en jongeren over alle beleidsdomeinen in.

▀ **Mogelijke acties:**

- Continueer de werking van de Kinderraad.
- Hervorm de seniorenraad en de jongerenraad tot adviesorganen.
- Continueer #2800leeft als volwaardig jongerenkanaal om de vinger aan de pols te houden en ad hoc te kunnen reageren op deze doelgroep.
- Betrek jonge kinderen, kinderen in armoede of kinderen met een beperking vaker bij participatieprocessen, nu zijn ze niet of nauwelijks betrokken. Besteed extra aandacht aan die groepen want zij zijn maatschappelijk kwetsbaarder.
- Zet in op nieuwe methodieken om jongeren te bevragen, zoals bv. 'De democratiefabriek'
- Zet een groots belevingsonderzoek op voor kinderen (i.s.m. Mechelse scholen) om de vinger aan de pols te houden wat hun leefwereld betreft. Speel hier ook op in vanuit het beleid.

8. Kwetsbaarheid

Aanbeveling: Geef kinderen het recht kind te zijn en zich welkom te voelen in Mechelen Kinderstad.

► Mogelijke acties:

- Blijf kinderarmoede verslaan door huishoudens in armoede alle rechten en hulpverlening te bezorgen en kinderen maximaal te laten ontwikkelen (leer en leefomgeving).
- Zet voor kinderen en jongeren met een beperking in op een combinatie van een specifiek en algemeen jeugdwerk- en vrijetijdsaanbod dat elkaar ondersteunt, intens samenwerkt en versterkt. Onderzoek toont aan dat kinderen en jongeren met een beperking het belangrijk vinden om leeftijdsgenoten met dezelfde interesses te ontmoeten.

Aanbeveling: Heb aandacht voor kwetsbare ouderen en vereenzaming.

Zo'n 18% (3.500) van onze ouderen geeft aan in hoge mate kwetsbaar te zijn. 8% voelt zich ernstig eenzaam en 2% zegt op niemand beroep te kunnen doen. Door in te zetten op leeftijdsvriendelijke buurten en vertrouwenspersonen kan je bewoners uit hun isolement halen. Wees daarin creatief en innovatief.

► Mogelijke acties:

- Bezoek bewoners die alleen komen te staan: ondersteun hen vooral in praktische en financiële besommingen. Coach hiervoor vrijwilligers (cf. Zottegem). Voorzie een bezoekje na een bepaald aantal maanden door een professioneel opgeleid iemand, om te zien 'of ze het goed stellen'.
- Investeer in de coördinatie en opstart van nieuwe buddyprojecten (bijvoorbeeld door senioren en/of kwetsbare Mechelaars te koppelen aan maximaal drie personen in de buurt, om zo de zelfredzaamheid en aansluiting bij de buurt te verhogen)

9. Vrije tijd en ontspanning

Superdiversiteit is een tweesnijdend zwaard. Aan de ene kant verrijkt ze onze samenleving en de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om kennis te maken met een verscheidenheid aan ervaringen. Anderzijds zorgt ze voor een tweedeling in de samenleving.

Zo blijkt dat een bepaalde groep jongeren er wel in slaagt de positieve aspecten van deze verscheidenheid te beleven, en aansluiting vindt bij het brede aanbod aan maatschappelijke dienstverlening. Daartegenover staat dat een groep van kinderen en jongeren deze aansluiting bij diensten

en organisaties veel moeilijker lijkt te vinden. Op zich is een verschil qua deelname aan initiatieven en voorzieningen niet problematisch, zolang ze kunnen vertrekken van dezelfde kansen. Maar er zijn kinderen en jongeren die niet of nauwelijks bereikt worden door het bestaande aanbod en niet enkel kansen mislopen binnen formele instituties.

Ook voor senioren is superdiversiteit een uitdaging, 19% vindt dat personen met een migratieachtergrond storen. Ze groeiden vaak op in een minder diverse omgeving en moeten wennen aan de huidige superdiverse samenleving.

Heb blijvend aandacht voor sensibilisering & preventie (acties) en positieve beeldvorming (communicatie) om polarisering (wij-zij-discours) tegen te gaan. Grijp hiervoor zoveel mogelijk bestaande initiatieven aan, zoals internationale dag tegen racisme & discriminatie, Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie, Wereld Vluchtelingen Dag ...

Aanbeveling: Stimuleer intergenerationele activiteiten (culturele, sportieve ...) waar de nadruk ligt op 'samen' dingen doen, en ga in dialoog met partners om hetzelfde te doen.

█ **Mogelijke acties:**

- Bied via de bib een logeerkoffer aan voor als kleinkinderen komen slapen (cf. Oostende).
- Breid Mengelmoes uit tot een evenement dat door partners wordt gedragen en doorgaat op verschillende plekken waaronder in buurten. Stimuleer de huidige verenigingen om mee aanbod te creëren.
- Organiseer van meerdere prikkelarme moment tijdens evenementen.
- Continueer gezinsvriendelijke horecatrajecten.
- Creëer een specifiek aanbod in onze huidige museawerking voor buggy-rondleidingen of rondleidingen op maat van dementen.
- Stem toeristische productontwikkeling af op diverse doelgroepen, bv. een citytrip voor grootouders.
- Bekijk met de huidige vrijetijdspartners van Mechelen Kinderstad hoe we het aanbod en samenwerking kunnen afstemmen met het oog op intergenerationele activiteiten, bv. grootouderweekends in het DOE-bos van Technopolis.

Aanbeveling: Maak ruimte voor experiment en werk de leemte weg tussen creatie en aanbod zodat kinderen/jongeren en senioren de kans krijgen hun talenten uit te bouwen.

Zet ook in op de last minute vragen vanuit kinderen/jongeren en durf bestaande systemen te veranderen, indien nodig.

▀ **Mogelijke acties:**

- Blokkeer elke maand een aantal dagen in de kalender van jongerensite Transit M, zodat kinderen/jongeren terecht kunnen om hun aanvraag tot experiment uit te werken.
- Organiseer een wedstrijd om een huisartiest te hebben voor Transit M.
- Breid de werking van Jonge Wolven uit, want er is nu een leemte in het aanbod tussen 12-16-jarigen.
- Organiseer een talentenbeurs op buurtniveau waarbij iedereen hun talenten in de kijker zet en kan uitwisselen.
- Zet jongsenioren in en gebruik hun expertise bij jongerenorganisaties zoals H30, Transit M.

Aanbeveling: Verbeter de toegang en participatie tot vrije tijd zodat deze voor iedereen, jong en oud, toegankelijk wordt.

Stimuleer partners om hier ook op in te zetten. Hou de deelnameprijs democratisch.

▀ **Mogelijke acties:**

- Maak een keuze: continueer de Talententickets (die het mogelijk maken meer kinderen/jongeren te laten deelnemen aan het verenigingsleven en hen daardoor te prikkelen met sport, spel en cultuur) of besteed deze middelen besteden aan buitenschoolse opvang (want meer inzetten op talentenontwikkeling is zeer belangrijk en niet iedereen heeft de middelen hiervoor).
- Breid de UiTPAS-activiteiten uit met sport, cultuur en ontspanning die overdag plaatsvindt.
- Voorzie op de UiT-website een bundeling van activiteiten die overdag doorgaan. Nu kan je deze er niet apart uit halen.

THEMA 4:

WERK MENSGERICHT

B. SOCIAAL OPWAARTSE MOBILITEIT

1. Inleiding

Mechelen staat de laatste jaren op de kaart als een solidaire, inclusieve stad. Een stad die nieuwe wegen bewandelt op vlak van armoedebestrijding, sociale cohesie en samenleven in diversiteit. Hierin liggen kansen voor sociale opwaartse mobiliteit. Die hangt samen met een gevoel van eigenwaarde en wederkerigheid bij de burger en met een stad en beleid die een realistisch en positief mensbeeld benadrukken.

Een goed klimaat voor meer sociale mobiliteit maak je best samen met de eigen diensten, samen met lokale partners en samen met de Mechelaars zelf. Benader hierbij mensen allereerst vanuit hun kansen, talenten en hun verhaal, mensen willen gehoord worden, erkend worden, ontdekt worden. Opwaartse sociale mobiliteit betekent voor iedere Mechelaar iets anders. Iedere stap, groot of klein, kan iemand in beweging zetten binnen zijn of haar mogelijkheden.

Zet in op acties waarbij mensen weer of meer greep krijgen op hun leven en ondersteun hen bij de nodige randvoorwaarden zoals een goede huisvesting, een toegankelijke hulpverlening, een voldoende inkomen ...

Voer een breed sociaal beleid dat zowel nieuwe acties en initiatieven opstart maar evengoed verderzet wat werkt. Spreek ook mensen aan: wat kunnen zij bijdragen voor elkaar om een Mechelse identiteit te ontwikkelen die én verbindt én open staat voor verscheidenheid, vernieuwing en kansen.

Het beleid moet ook erkennen dat er nog fouten zijn in onze systemen, zowel die van het lokaal bestuur en die van onze partners. Die fouten maken dat sommige mensen geremd worden bij de stappen die ze moeten en willen zetten. Dat sommige mensen onvoldoende aansluiting vinden bij de samenleving en onvoldoende hun grondrechten bekomen. In die zin zoekt een goed sociaal en solidair beleid naar goede oplossingen en acties voor elke Mechelaar. Waarbij die Mechelaars die zwakker staan mee profiteren van deze oplossingen en waarbij er voor hen op maat gerichte acties komen. Durf vanuit regie dus te wegen op de lokale dienst- en hulpverlening.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. Lokaal Sociaal Beleid

Aanbeveling: Neem het mandaat op van het Lokaal Sociaal Beleid.

Het lokaal bestuur heeft de regierol om de toegang tot sociale grondrechten (recht op onderwijs, wonen, participatie, hulpverlening, voldoende inkomen, werk ...) op lokaal niveau maximaal mogelijk te maken en ze uit te voeren. Dit voor alle Mechelaars.

Het lokaal bestuur heeft ook de regie van het geïntegreerd breed onthaal. Het lokaal bestuur heeft dus het mandaat om een breed sociaal beleid aan te sturen. De kracht van het lokaal bestuur ligt in de nabijheid tot zijn burgers. Aanklappend werken werpt vruchten af om mensen op te tillen, te verbinden, te stutten en te brengen tot het meest gepaste aanbod.

■ Mogelijke acties:

- Breid het Sociaal Huis verder uit tot uniek sociaal loket waar alle burgers terecht kunnen voor vele vormen van hulp- en dienstverlening met een sterk Informatie- en Doorverwijs-team als motor van een gedreven samenwerking met de partners die in huis zitten. Sloop hierbij de muur tussen administratieve dienstverlening en welzijn – beiden winnen bij een gedeelde, klantvriendelijke dienstverlening. Laat beide pijlers aan de balies samenvloeien, zo komt er meer tijd, ruimte, rust en stabiliteit voor zowel burgers als medewerkers.
- Breng partners en ambtenaren die elkaar aanvullen en versterken samen in de stadslocaties en in onbenutte of onderbenutte ruimten. Bouw zo de site Battelsesteenweg uit tot een sociale site en labo. Ook minder evidente spelers uit de privé, jonge ondernemers, ervaringsdeskundigen kunnen zorgen voor kruisbestuiving (cf. CityLab2800).
- Neem veel duidelijker de lokale regierol op. Doe dit in dialoog, uitwisseling en mogelijke afstemming met lokale partners. Bepaal samen de speerpunten en hefbomen van een nieuw lokaal sociaal beleid in functie van opwaartse sociale mobiliteit en het bestrijden van kansarmoede. Hang hier een jaarlijks actieplan aan vast dat flexibel kan bijgestuurd worden.
- Zoek in de sociale labo's naar efficiëntiewinsten en financiële winst door schaalvergroting. Centraliseer binnen die labo's de ondersteunende taken: één ICT-infrastructuur, facility, boekhouding, aankoop, personeelsadministratie ...
- Wees duidelijk in de rol van opdrachtgever. Voorzie voor bepaalde welzijnspartners een basistoelage die hun eigenheid en lokale meerwaarde erkent en hun gewone werking of opdracht extra ondersteunt. Voorzie daarnaast lokale impulssubsidies om partners en initiatieven actief uit te dagen om vernieuwende experimenten rond sociale mobiliteit en kansarmoedebestrijding op te zetten. Lokale partners zijn soms beter geschikt om bepaalde acties uit te voeren. Financier als lokale overheid de doeltreffendste partners.
- Informeer mensen over hun sociale rechten en zodat ze die effectief uitoefenen. Maak rechtenonderzoek een evidentie binnen het sociaal werk en zorg tevens in de dorpen voor de aanwezigheid van een sociaal werker of zorgcoach bij activiteiten.

Aanbeveling: Realiseer een ander soort sociaal en maatschappelijk werk.

De samenleving evolueert snel en wordt steeds complexer. Mensen en zelfs dienst- en hulpverleners vinden hun weg niet meer. Ze hebben steeds meer gidsen nodig die hen de leiden doorheen die complexiteit. Verder is het streven naar opwaartse sociale mobiliteit voor iedereen belangrijk. Maar niet meteen haalbaar voor iedereen. Voor velen blijft een kwaliteitsvol en toegankelijk vangnet nodig zodat hun situatie (of die van hun kinderen) niet (meer) neerwaarts gaat.

◀ Mogelijke acties:

- Zet verder in op generalistisch sociaal werk. Generalisten zijn geoefend om iemand in zijn geheel te benaderen. Ze kunnen inschatten wat echt belangrijk is, in functie van een zinvolle plek in de samenleving.
- Laat sociaal en maatschappelijk werk veel meer uitgaan van behoefte en maatwerk. Zo krijg je meer mensen in beeld die (ook korttijdig) een helpende hand nodig hebben en werk je bovendien meer preventief.
- Implementeer de lessen uit het GO-team in de reguliere werking van het Sociaal Huis. Geef de begeleidingsteams een verhoogde autonomie, geef hen meer zelfsturing en versterk of reorganiseer de teams met maatschappelijk werkers die veel intensiever kunnen werken met iets minder mensen.
- Garandeer basisstabiliteit, want voor heel wat mensen is dat al een hele stap. Het lokale vlak is nu eenmaal het niveau waarop mensen een aansluiting met de samenleving moeten behouden of hervinden. Mensen in een zeer kwetsbare positie hebben heel concrete steun nodig, o.a. voor papierwerk, voedselhulp, thuishulp, informatie vinden, opvoeding, verhuishulp ... Zie dat deze heel concrete steun deel uitmaakt van de buurtzorg en makkelijk beschikbaar is.
- Erken de onzichtbaren. Denk aan mensen in een heel onzeker verblijfsstatuut, mensen zonder papieren, mensen die ontankerd zijn, die in (dreigende) thuisloosheid verkeren, die buiten elk kader of opvangnet vallen, zorgvermijders ... Er is nood aan meer transparantie en minder verkramptheid om voor hen een lokaal opvangnet uit te bouwen binnen de wettelijke mogelijkheden:
 - » Ga een samenwerkingsverband aan met een welzijnsactor die wettelijk meer bewegingsruimte heeft om deze doelgroep op te vangen.
 - » Versterk het lokale vluchtelingen- en asielonthaal binnen een realistische aanpak.
 - » Versterk de werking op vlak van vrijwillige terugkeer.
- Bouw een heel laagdrempelig ontmoetingshuis uit, specifiek voor mensen die ontankerd zijn of buiten de bestaande systemen vallen. Een plek waar men tot rust kan komen, contact en praktische hulp vindt, waar niet dwingende ondersteuning is en sociale therapie mogelijk is. Voorzie voor deze moeilijke groep ook extra aangepaste nachtopvang, zeker in de winter: bed, bad, brood.
- Werk een lokale voedselstrategie uit voor kwetsbare gezinnen en mensen. Financier een performant, vernieuwend sociaal kruideniersmodel vanuit de regie van een gecentraliseerd regionaal voedseldistributieplatform. Deze draaischijf voor voedselinitiatieven en voedselhulp versterkt duurzaamheid, gaat voedselverlies tegen en creëert sociale tewerkstelling.

Aanbeveling: Pak aanvullende financiële hulp slim aan.

België kent een sterke sociale zekerheid die vele sociale risico's goed opvangt. Maar ons bijstandssysteem volgt de toenemende levensduurte veel minder en garandeert geen menswaardig bestaan of financiële ademruimte. Zonder voldoende inkomen lopen mensen vast in een overlevingsmodus en is er te weinig plaats om hun leven uit te bouwen.

█ Mogelijke acties:

- Zorg dat alleenstaanden en gezinnen voldoende inkomen hebben. Aanvullende financiële hulp voor mensen met een wettig verblijf en vanuit een beoordeling van hun behoefte is een belangrijke hefboom voor sociale mobiliteit. Ga binnen de hulpverlening uit van de bestaande referentiebudgetten voor bepaalde leef- en gezinssituaties.
- Garandeer ook de bestedingsvrijheid van mensen met financiële bijstand.
- Geef de begeleidingsteams ook de mogelijkheid te werken via gedelegeerde beslissingen. Het plaatst zowel teams als hulpvragers sterker voor hun verantwoordelijkheid. Met snelle beslissingen binnen het team – zoals nu al gebeurt bij het GO-team – over eenmalige of tijdelijke financiële steun kunnen bepaalde situaties snel verholpen worden.
- Trek budgetbegeleiding ook open naar een ruimere groep als preventief middel voor er schulden zijn en dit binnen een eenduidige en kwaliteitsvolle aanpak en kader.

Aanbeveling: Bevorder cohesie via complementair vrijwilligersnetwerk en steunrelaties.

Een sterk professioneel vrijwilligersweefsel gecombineerd met sociaal werkers die meer de rol opnemen van professionele 'vrienden' versterkt het sociaal kapitaal van maatschappelijk kwetsbaren. Dat sociaal kapitaal verhoogt de kansen op sociale mobiliteit.

█ Mogelijke acties:

- Zet in op brugfiguren, steunfiguren en steunrelaties. Zo kunnen bv. actieve senioren hun ervaring en kennis nog inzetten voor elkaar en voor de jongere generaties. Voorwaarde is wel dat deze vrijwilligers erkend worden als volwaardige partner, met een eigen rol en expertise.
- Stimuleer onderlinge coaching en ontmoeting tussen vrijwilligers, brug- en steunfiguren. Stimuleer soepele vrijwilligersnetwerkjes en stuur deze aan met financiële impulsen, toegang tot locaties, enz. Zorg ook voor een waarderingssysteem dat terugvloeit naar de gemeenschap (bv. extra punten op een UiTPAS).

Aanbeveling: Zet lokale gezondheidsacties op poten.

De combinatie van psychische problemen met gedragsproblemen, slechte huisvesting of middelen-gebruik neemt toe en dat weegt op de samenleving en op lokale partners. De toegang tot psychische hulp is ontoereikend voor zowel hulpverleners, dienstverleners (die kunnen doorverwijzen) als voor de mensen zelf. Hier komt de laatste jaren enige beweging in: de nood aan toegankelijke psychologische hulp neemt toe en wordt steeds meer erkend, en de wachtlijsten van de CGG komen steeds meer onder vuur. Daarnaast zet de vermaatschappelijking van de geestelijke gezondheidszorg zich nu echt door. Ook in onze regio worden er ieder jaar meer psychiatrische bedden afgebouwd.

Dit betekent dat steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid verder in de samenleving verblijven in plaats van langdurig opgenomen te worden. Wat prima is, op voorwaarde dat ze hier op een goede manier omkaderd en ondersteund worden. Dit kan niet enkel vanuit de psychiatrie komen. Wij hebben hier ook een onmisbare partnerrol in te spelen.

▀ **Mogelijke acties:**

- Maak het relatief nieuwe Emergoknooppunt een vaste dienstverlening in onze werking. Zo pikken we veel sneller mensen op met psychische problemen. Samenwerking vanuit sociaal beleid met de eerste lijn en met aandacht voor de huisartsen is immers bepalend voor een toegankelijke geestelijke gezondheidszorg.
- Laat mobiele teams psychiatrische aanpak combineren met heel intensieve, laagdrempelige hulpverlening. De vernieuwende aanpak vanuit GO-team is een mooi model dat in heel Vlaanderen wordt erkend.
- Bouw voor de allerkwetsbaarste Mechelaars (denk aan mensen met een psychische kwetsbaarheid uit onze Acute Opvang Thuislozen) een nieuwe aanpak als Housing First uit. Dat kan samen met de huisvestingsmaatschappijen en het Sociaal Verhuurkantoor, zodat we blijven voorzien in aangepaste woonbegeleiding.
- Maak systemen mogelijk waarbij we therapeutische hulpverlening snel en doeltreffend kunnen inschakelen en zeker wanneer dit in het belang is van het gezin en de kinderen. Initiatieven als Family Justice Center (intrafamiliaal geweld) en de activering van mensen met een psychische kwetsbaarheid met leefloon, kan gevoelig worden verhoogd als er op korte termijn therapeutische hulpverlening mogelijk is. Momenteel ontbreekt dit heel hard: het CGG werkt niet alleen met een wachtlijst, maar zelfs met een wachtlijststop.
- Maak met het wijkgezondheidscentrum een groepspad naar verruiming, decentralisatie of een tweede WGC.
- Investeer in een laagdrempelig en betaalbaar tandzorgproject in Mechelen i.s.m. het wijkgezondheidscentrum en de Mechelse tandartsen.
- Zet met partners en mutualiteiten sterker in opdat mensen hun recht opnemen op verhoogde tegemoetkoming binnen de ziekteverzekering. Nog veel mensen kennen hun recht niet en lopen zo financiële voordelen mis.
- Help mensen met een ernstige psychische aandoening die tijdelijk niet meer in hun thuis-situatie kunnen blijven met een zorgboerderij. Hierin kunnen zorg en werk gecombineerd worden. Een samenwerking met innovatieve privé-psychologen is aangewezen.

Aanbeveling: Zet in op taaltoegankelijke dienstverlening en doordacht taal- en communicatiebeleid.

Mensen lopen te vaak verloren in moeilijke taal en administratief en passief taalgebruik. Communicatie is vaak niet doordacht, hanteert niet de juiste dragers en vertrekt vanuit een interne logica. Neem als lokaal bestuur een voorbeeldrol op.

█ **Mogelijke acties:**

- Verleng de samenwerkingsovereenkomst tussen stad en Agentschap Integratie en Inburgering in functie van de coördinatie van het Taalactieplan Mechelen en maak een lokaal forum waar alle Mechelse actoren hun taalinitiatieven kunnen bespreken en op elkaar kunnen afstemmen.
- Verklein de digitale kloof. Digitale kloof is gelinkt aan geletterdheid en is veel meer geworden dan een louter materiële kloof. Digitale kloof verschuift van wie geen computer, smartphone etc. heeft naar wie er wel een heeft maar er niet voldoende mee kan werken, ook bij jongeren. Zet als lokaal bestuur in op digitale inclusie: maak digipunten aan en verbind ze aan projecten en cursussen om mensen vaardiger te maken en te ondersteunen.
- Zorg ervoor dat de communicatie binnen dienst- en hulpverlening helder, doeltreffend, klantvriendelijk en klantgericht wordt. Iedere Mechelaar, niet alleen anderstaligen en laaggeletterden, wil graag helder taalgebruik.
- Blijf investeren in taalstimulering en taalpromotie: creëer bv. meer kansen voor het informeel leren van de taal door de oefenkansen en oefenplaatsen om Nederlands te oefenen te verhogen.
- Stimuleer taalverrijking bij kinderen en jongeren, ook in hun moedertaal: de kennis die kinderen hebben van hun moedertaal geeft aan hoe goed ze hun tweede taal ontwikkelen. Verhoog de strijd tegen laaggeletterdheid, want deze neemt toe, ook bij jongeren van autochtone afkomst.
- Erken en stimuleer de inzet van taalhulpmiddelen zoals sociaal tolken en communicatie-ondersteuners: financier verder de aanvullende lokale taalhulp.

3. Onderwijs en gezinsbeleid

Het vergt een stad om een kind te doen opgroeien. Een goede scholing en een veilige en stimulerende omgeving zijn belangrijke sleutels tot meer opwaartse sociale mobiliteit. Cijfers tonen aan dat we er in Mechelen niet in slagen deze opwaartse mobiliteit via onderwijs ten volle waar te maken: meer dan 17% van onze jongeren verlaat de schoolbanken zonder diploma. De aanpak van ongekwalificeerde uitstroom moet daarom absoluut vooraan staan. Hoe preventiever er opgetreden wordt, hoe sneller ondersteuning geboden wordt, hoe jonger het kind, hoe groter het terugverdieneffect voor de samenleving.

Aanbeveling: Zorg dat elk kind een plaats vindt in een Mechelse school waar talenten volop ontwikkeld kunnen worden.

▀ **Mogelijke acties:**

- Voorzie een plaats voor elk kind dat voor een Mechelse school kiest. De stad blijft de belangrijke bemiddelaar tussen de verschillende onderwijsnetten om op basis van analyse en afgesproken criteria een evenwichtige verdeling van door Vlaanderen gesubsidieerde schoolbouwprojecten op te zetten.
- Blijf inzetten op een goede sociale mix (o.a. via het project School in Zicht en School in Kaart), dit biedt kansen op een betere schoolloopbaan en kan een hefboom zijn voor meer kwetsbare kinderen.
- Voor het secundair onderwijs moeten we bij de besteding van de capaciteitsmiddelen resoluut kiezen voor vernieuwing. Komen tot een heuse middenschool (1ste graad), die verbonden is aan verschillende inrichtende machten en over de netten heen, kan een opportuniteit zijn.
- Ondersteun gezinnen bij het maken van een bewuste en tijdige schoolkeuze en besteed extra aandacht aan kwetsbare gezinnen.

Aanbeveling: Zet in op kinderzones volgens de filosofie 'It takes a village to raise a child'.

Dat biedt een integraal wijkgericht antwoord op het probleem van verhoogde schoolse vertraging en vroegtijdig schoolverlaten bij maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Binnen een aandachtsbuurt brengt zo een kinderzone alle hulpbronnen die de ontwikkeling en het leren van kinderen kunnen ondersteunen samen: scholen, kinderopvang, vrijetijdsaanbod, bibliotheken, dienstencentra, muziekscholen enz. Tegelijkertijd verbindt het de hulpbronnen die al aanwezig zijn rondom een gezin: het professioneel netwerk en sociale contacten of mensen uit de buurt. Vertrek daarbij vanuit een positieve kijk op talenten en mogelijkheden van het kind, zijn gezin, de school en de buurt waarin het opgroeit.

▀ **Mogelijke acties:**

- Trek de buurt of wijk binnen in de school. Betrek omgekeerd de school ook bij de wijk. Moedig scholen aan om hun schoolinfrastructuur open te stellen voor verenigingen, projecten, initiatieven, actoren ... die kunnen bijdragen aan de ontwikkelingskansen van (kwetsbare) kinderen en jongeren in een buitenschoolse context. Scholen hebben ruimte die vaak onderbenut wordt (na de schooluren, tijdens de vakanties ...). Hier kan winst in zitten voor beide partijen.
- Zet in op welbevinden op school, thuis en in de buurt. Zorg dat kinderen zich daar veilig en thuis voelen, zodat ze tot ontwikkeling kunnen komen.
- Zet verder in op ouderbetrokkenheid. Alle ouders betrekken bij de schoolse context van hun kind is een tweerichtingsverkeer.

- Zet in op voorschoolse acties, voorschoolse ontwikkeling stimulerende programma's en samenwerkingsverbanden in functie van de preventie van kinderarmoede en het verhogen van een betere startpositie van kwetsbare kinderen en gezinnen, ook op school. Perinatale en prenatale projecten renderen bij kwetsbare ouders en slaan de brug naar aangepaste zorg en ondersteuning voor gezinnen met kleine kinderen.
- Als na- en buitenschoolse opvang kwaliteitsvol en stimulerend is, kunnen de ontwikkelingskansen en het welbevinden van de leerlingen toenemen. Die kansen blijven momenteel vaak onbenut. Bevestig daarom de regierol van de stad m.b.t. opvang, maak een lokaal kader op in overleg met scholen en voorzie een solide financiering zodat in elke lagere school (en misschien ook in de eerste graad van het middelbaar) een naschools aanbod komt van kwalitatieve activiteiten tussen het einde van de schooltijd en 18u. Organiseer een aanbesteding die zich richt op alle actoren die een deel van dit aanbod zouden kunnen invullen vanuit hun eigenheid en expertise: sportclubs, academie, J@M, leerkrachten, private actoren, gepensioneerden, logopedisten, kinesitherapeuten ... Gebruik de kindzones om hiermee te experimenteren. Voorzie een financiering naar vermogen: vermogende ouders betalen een deel van de koek, minder vermogenden betalen in verhouding tot hun mogelijkheden.
- Zet in op korte hulplijnen tussen scholen, ouders en hulpverlening om het welzijn van het kind te garanderen.

Aanbeveling: Pluk de vruchten van de dialoog met de referentiegroep.

De dialoog met de referentiegroep (het traject dat werd doorlopen met de Mechelse scholen) leidde tot heel wat aanbevelingen en werd vertaald in een actieplan onderwijs en diversiteit.

█ **Mogelijke acties:**

- Werk dit actieplan verder uit, zorg voor een duurzame en verdiepende uitrol van de acties.
- Continueer tegelijkertijd de dialoog en breid het uit naar verschillende stakeholders. Ga actief op zoek naar vertegenwoordigers van andere belangengroepen. Voorkom polarisering door ook op schoolniveau dialoog tussen ouders, leerkrachten en jongeren te stimuleren.
- Zet de dialoog ook in om scholen te stimuleren tot een cultuursensitief schoolbeleid. Zo'n beleid slaagt er beter in de identiteit van leerlingen te erkennen, verbinding te creëren met de leerling en zijn thuiscontext en het welbevinden te verhogen.
- Zet ook aan tot een armoedesensitief beleid. Ondersteun daarom scholen in het oppikken van signalen van kansarmoede. Bevestig en versterk de een-op-eenrelatie tussen school en Sociaal Huis en trek deze door naar het secundair onderwijs.
- Zet scholen aan tot een kostenbeheersend beleid en maak eenduidige, lokale systemen waarbij kwetsbare ouders en de school oplossingen aangereikt worden bij (dreigende) onbetaalde schoolfacturen zoals een vorm van tussenkomst of sociaal tarief. Maak komaf met de rechtstreekse of onrechtstreekse inzet van deurwaarders en incassobureaus.

Aanbeveling: Ondersteun scholen onder druk.

Sommige scholen vormen verzamelplekken voor jongeren met moeilijke schoolloopbanen. Het risico op een negatieve groeps cultuur neemt dan toe.

◀ Mogelijke acties:

- Investeer in steunrelaties – mentorschap (bv. buddyproject) om tieners en jongeren te steunen bij hun schoolloopbaan, studiekeuze, ook bij randvoorwaarden die hun welbevinden beïnvloeden zoals een sociaal netwerk, vrije tijd e.d.
- Ondersteun leerkrachten voor hun omgang met moeilijk (groeps)gedrag.
- Evalueer het proefproject Herstelgerichte scholen en breid dit bij succes uit naar meerdere scholen.
- Zorg voor verderzetting en uitbreiding van de onderwijsassistent.

Zowel het O.O.M. (OnderwijsOverleg Mechelen) als het Huis Van Het Kind vormen krachtige instrumenten bij de verwezenlijking van bovenstaande acties. Ze bieden immers veel kansen bij de uitrol en ontwikkeling van onderwijs- en gezinsbeleid. Het Mechelse Huis Van Het Kind wordt gezien als een goed voorbeeld binnen Vlaanderen en binnen K&G, maar het mist nog slagkracht. Maak werk van een groeipad naar een lokaal interprofessioneel preventief gezinscentrum met opvoedings- en gezinsondersteuning, medische opvolging en gezondheidsadvies, spel en ontmoeting op maat van alle Mechelse gezinnen.

Aanbeveling: Zet sterker in op jongeren en jongvolwassenen.

Gezinsondersteuning en kinderopvang zijn sterker uitgebouwd voor gezinnen met jonge kinderen (0 tot 12 jaar). Eenmaal de tienerleeftijd tot jongvolwassenheid valt heel wat ondersteuning weg. Jongeren die om verschillende redenen en door hun gezinscontext al snel autonoom willen of moeten zijn, staan er nog te vaak alleen voor. Met name de scharnierleeftijd van 17 à 18 jaar, de drempel naar de juridische meerderjarigheid, en de jaren hierna zijn voor kwetsbare jongeren een moment waar ze al te vaak tussen wal en schip belanden en waar de overgang naar de volwassenenhulp niet voorzien is. Vaak is hun psychische, relationele en sociologische realiteit of leefwereld nog verre van stabiel.

◀ Mogelijke acties:

- Zoek met geschikte actoren en partners naar vernieuwende projecten om een hulpverleningsaanbod en gerichte ondersteuning en psychosociale begeleiding uit te bouwen voor jongeren, hun ouders en hulpverleners, een aanbod dat voldoende oog heeft voor de vrijheids- en autonomiedrang van de jongere. Maak met die partners (zoals integrale jeugdhulp) werk van hulpcontinuïteit.
- Maak de buurtsportanimator een belangrijke schakel. Sport verenigt vele jongeren en geeft structuur en geloof in de individuele toekomst. Buurtsport Mechelen bestaat ondertussen 25 jaar en heeft haar nut meer dan bewezen. Door de inbedding binnen

J@M heeft dit éénmansproject een goede uitvalsbasis gevonden, maar de mogelijkheden blijven te beperkt. Zet in op een uitbreiding van de buurtsporequipe door jongeren toe te leiden naar een sportdiploma en hen via tewerkstellingsmaatregelen een job te geven als buurtsportanimator. Samen met de jeugdwerkers worden deze belangrijke schakels in sociale cohesie, gezondheidspromotie en overlastpreventie.

- Zoek verder naar en faciliteer vormen van crisishulpverlening en van zelfstandig wonen binnen cohousing.
- Investeer mee in integrale tewerkstellingsprojecten en talentenfabrieken voor kwetsbare jongeren. Sterke coaching en ondersteuning van werkgevers en werkstageplaatsen is hierbij een kritische succesfactor. Nazorg en een warme plaats om op terug te vallen als het weer even minder vlot zijn dit eveneens.

Aanbeveling: Zet in op sociaal opwaartse mobiliteit.

Inzetten op sociaal opwaartse mobiliteit = inzetten op werk. Werk hebben blijft een van de belangrijkste hefboomen om iemands situatie te verbeteren of de kansen van iemands gezin en kinderen te vergroten.

De voorbije jaren zijn een aantal tewerkstellingsmaatregelen grondig veranderd: denk maar aan de overgang van artikel 60 naar Tijdelijke Werkervaring en de overgang van PWA naar Wijk-werken. Tegelijk is er een intensieve samenwerking tussen VDAB en stad en Sociaal Huis opgebouwd. Het activeringsbeleid om meer kwetsbare mensen tot werk te brengen is nu veel beter afgestemd. Er is nu een goede basis om verder te groeien vanuit deze samenwerkingsvoordelen en vanuit de noden van de werkzoekende Mechelaar, die noden moeten de komende jaren de rode draad vormen in ons activeringsbeleid.

█ Mogelijke acties:

- Zet leerwerknemers in artikel 60 vooral tewerk op de arbeidsmarkt zelf. Vooral bij Mechelse kmo's. Tot voor kort werden ze vooral tewerkgesteld bij stadsdiensten en non-profit organisaties, wat iets minder ideaal is als voorbereiding op de arbeidsmarkt.
- Neem een duidelijke voorbeeldrol op in wat we verwachten van kmo's bij het tewerkstellen van mensen in kansarmoede, ex-psychiatrische patiënten, jeugdzorgverlaters en ex-gedetineerden.
- Maak het mensen makkelijker om te werken, met creatieve, flexibele systemen binnen het wettelijke kader. Een Mechelaar met leefloon die wat probeert bij te verdienen, bijvoorbeeld een student met weekendwerk, wordt hier eigenlijk voor gestraft, omdat zijn financiële extraatje deels verrekend wordt op het leefloon.
- Maak het combineren van een tewerkstelling in artikel 60, wijk-werken ... en het volgen van een opleiding makkelijker. Want een diploma is op de huidige arbeidsmarkt nog steeds de beste garantie op een job.
- Focus de inspanningen op een betere invulling van de bestaande instrumenten. In het activeren van mensen naar werk, bijvoorbeeld, heeft dat meer impact dan het maken van extra instrumenten (zoals bv. gemeenschapsdienst).

THEMA 5:

WERK INTEGRAAL

1. Inleiding

Begin 2018 telde Mechelen 86.194 inwoners. De groei die een decennium geleden werd ingezet, zal volgens de verschillende prognoses aangehouden blijven. Om die op te vangen zijn alternatieve, innoverende en slimme oplossingen nodig op vlak van efficiënt ruimtegebruik, kwalitatieve en betaalbare woningen en vlotte mobiliteitsnaden. We willen immers dat de stad aangenaam is om te wonen, dat er voldoende groene ruimtes zijn waar jong en oud elkaar in alle veiligheid kunnen ontmoeten en samenleven.

We zijn niet alleen met steeds meer Maneblussers, die bovendien een hogere levensverwachting hebben, ook het aantal huishoudens neemt toe. Dit wordt mede veroorzaakt door de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens. De groep alleenstaanden in Mechelen zonder kinderen bedraagt nu reeds 15,6% en wordt steeds groter. Deze groep singles vraagt om specifieke duurzame beleidsmaatregelen op vlak van huisvesting, mobiliteit, kinderopvang, sociale cohesie, enz.

Vereenzaming voorkomen en mogelijkheden creëren voor mensen om deel uit te maken van een sterk sociaal netwerk zijn noodzakelijke voorwaarden voor het welbevinden in de stad. Duurzaamheid is meer dan klimaat alleen, het gaat ook over ontplooiingskansen voor mensen, respect voor anderen en het anders zijn als troef zien in plaats van als een bedreiging.

Diversiteit

Mechelen is een van de vier meest 'superdiverse' steden van Vlaanderen, samen met Antwerpen, Gent en Genk. In Mechelen wonen ongeveer 129 verschillende nationaliteiten en een op de drie Mechelaars heeft een migratieachtergrond. Mechelen krijgt vorm en wordt dus gemaakt door de aanwezigheid van deze diverse Mechelaars.

Het samenleven gebeurt in de klas, in de sportclub, de jeugdbeweging, op de werkvloer, in de wijk, op straat. Aandacht voor en het bewaken van de sociale mix binnen al deze domeinen is dan ook essentieel. In Mechelen werken we aan een klimaat waarin algemeen aanvaard wordt dat diversiteit een deel is van wie we zijn als samenleving, een realiteit.

In een leefbare en duurzame stad is de buurt de plaats bij uitstek waar menselijk contact in al zijn diversiteit plaats vindt. Een sterk sociaal weefsel heeft een positieve invloed op het vertrouwen van mensen in de samenleving, op betrokkenheid en op participatie in de buurt of stad. Het heeft ook invloed op zelforganisatie, het maatschappelijk engagement en het veiligheidsgevoel van burgers. Sociale contacten, zeker met stadsbewoners met een buitenlandse herkomst, dragen bij tot meer openheid en tolerantie. (Bron: stadsmonitor)

Veiligheid

Een duurzame lokale samenleving is ook een veilige samenleving. Dat betekent dat risico's die een gevaar voor mensen of hun goederen opleveren structureel weggewerkt zijn. Waar dat niet mogelijk is, moeten de schadelijke gevolgen tot een minimum beperkt worden. Veiligheidsmaatregelen moeten effectief zijn. Een veiligheidsbeleid dat enkel steunt op 'harde en strenge' afschrikking kan het onveiligheidsgevoel verhogen. Veiligheidsmaatregelen zijn discreet waar mogelijk, maar uit noodzaak kunnen ze ook uitdrukkelijk aanwezig zijn. De sociale veiligheid, of risico's die ontstaan door het

menselijk handelen in de openbare ruimte, vragen een sociale infrastructuur. Het gaat hier over investeringen in mensen die risicojongeren aantrekkelijke toekomstkansen kunnen bieden of resocialiseren waar nodig.

Dit hoofdstuk draagt bij aan deze SDG-thema's:

2. Efficiënt ruimtegebruik

Aanbeveling: Werk een strategie uit op basis van efficiënt en gedeeld ruimtegebruik.

Zorg ervoor dat die strategie zowel een groei van het aantal woongelegenheden, mobiliteitsinfrastructuur, voorzieningen, enz. toelaat als de open ruimte vrijwaart.

Mechelen is een stad die snel groeit richting 100.000 inwoners. Dat betekent dat de stad een strategie dient uit te werken om het aantal woningen, het groen, mobiliteitsinfrastructuur, sportvoorzieningen, onderwijs ... duurzaam mee te laten groeien. Daarnaast wordt er gestreefd naar steeds minder bijkomend ruimtegebruik en betere vrijwaring van open ruimte. Deze twee schijnbaar tegengestelde uitgangspunten kunnen alleen maar samen gerealiseerd worden via efficiënt en gedeeld gebruik van private en publieke ruimte (kernversterking, verweving, verdichting, multifunctioneel gebruik, locatiebeleid ...) en eigenaarschap door verschillende doelgroepen.

► Mogelijke acties:

- Zelf (laten) opmaken van beleidsplannen voor (regio) Mechelen in het kader van het Vlaams streven naar een betonstop en geen bijkomend ruimtebeslag tegen 2040.
- Laat ruimtelijke planners mee het kader en visie bepalen om tot geïntegreerde gebiedsontwikkelingen te komen (mobiliteit, blauw-groen-netwerk, bedrijvigheid ...).
- Slim verdichten op knooppunten:
 - » Ondersteun de kwalitatieve ontwikkeling van binnengebieden wanneer er een visie is voor de volledige site.
 - » Stimuleer meervoudig gebruik van gebouwen.
 - » Faciliteer cohousing en samenwonen.

- Werk een kader uit met kwaliteitseisen, richtlijnen en aandachtspunten over de mogelijkheden van hoogbouw.
- Beantwoord de nood aan multifunctionele groene ruimten en straten/pleinen die verschillende invullingen kunnen krijgen naast elkaar of op verschillende tijdstippen (tijdelijke invullingen; afstemming markten, evenementen, terrassen, winkeluitstallingen ...).
- Voer een locatiebeleid ('De juiste functie op de juiste plaats') waarbij een functie/bedrijf consequent wordt toegewezen aan de meest geschikte locatie (en vice versa). Stem daarbij ruimtelijke ordening en mobiliteit op elkaar af, zodat maximaal ingezet wordt op enerzijds 'nabijheid' en functieverweving en anderzijds openbaar vervoer.
- Zet in op hergebruik en omkeerbaar ruimtegebruik, maar ook tijdelijk gebruik (rekening houdend met de aanbevelingen uit het evaluatierapport van de tijdelijke invulling Lab Zorro).
- Creëer aangepaste stimulansen voor een intelligente en evenwichtige aanpak van het bestaande patrimonium (waaronder het onroerend erfgoed), met aandacht voor energieke duurzaamheid, maar evenzeer (en evenwaardig) aandacht voor de erfgoedwaarde en de architecturale waarde.
- Focus nog meer op de aanpak van de grote assen/steenwegen en de tussenliggende wijken inzake kwaliteitsvol wonen, armoedebestrijding, verkeersdoorstroming, publieke ruimte, enz.
- Neem actief de regie op om met onze stadsvernieuwingsprojecten de aantrekkelijkheid, duurzaamheid en leefbaarheid te verhogen. Waar mogelijk door gebruik te maken van steun van o.a. het Vlaams Stadsvernieuwingsfonds. Dat betekent keuzes maken en bij projecten ruime aandacht geven aan de projectdefinitie, regierol, coproductie, duurzaamheid en het tijdspad.
- Zet met behulp van begeleiding en beoordeling door de Kwaliteitskamer in op architecturale, stedenbouwkundige en ruimtelijke kwaliteit bij belangrijke stadsontwikkelingsprojecten.

3. Betaalbaar en kwalitatief wonen

Aanbeveling: Verbeter de toegang tot kwaliteitsvolle, betaalbare huisvesting, voornamelijk voor maatschappelijk kwetsbaren.

Iedereen heeft recht op een betaalbare, veilige, hygiënische en aangepaste woning met een minimum aan privacy. Kunnen thuishoeren is een basis om stappen te zetten in het leven. Toegang tot goede huisvesting blijft het grote pijnpunt voor maatschappelijk kwetsbaren maar evenzeer voor een deel van de middenklasse.

Zet daarom actief in op twee fronten: zowel opwaardering van bestaand patrimonium als ondersteuning van innovatieve en inclusieve woonvormen.

De verschillende woonvormen dienen uit te nodigen tot samenleven in diversiteit, waarbij (nieuwe) burgers ruimtes delen en zo samenwerking en integratie bevorderen, elkaar verrijken en versterken. Zet waar nodig gespecialiseerde woonprojecten en woonbegeleiding voor specifieke doelgroepen op.

◀ Mogelijke acties:

- Verfijn de stedenbouwkundige verordening van april 2015, met oog op het flexibeler maken van de stedenbouwkundige richtlijnen in functie van nieuwe woonvormen.
- Zorg voor een gezond (en financieel toegankelijk) woonaanbod met een mix van woninggroottes en woonvormen (met ook cohousing, kangoeroewonen, groepswoningen, starterswoningen ...), met aandacht voor betaalbaar wonen, het stimuleren van sociaal netwerk en de betere integratie van alle generaties en alle burgers (alleenstaanden, één- en tweeoudergezinnen, jongvolwassenen, ouderen ...).
- Stimuleer renovatie van het bestaand patrimonium door onder meer verder in te zetten op de BENOvatiecoach-trajecten en renovatiebegeleiding en de controles op de nieuwe verplichtingen van de Vlaamse Wooncode vanaf 2020.
- Onderneem acties opdat ouderen zo lang mogelijk in een aangepaste en duurzame woning in hun vertrouwde buurt kunnen blijven wonen (cf. ouderenbehoefteonderzoek: 45% jongsenioren vindt hun woning ernstig onaangepast): voorzie kleinere aangepaste en duurzame woontiteiten zodat hun grote huizen makkelijker vrijkomen voor jonge gezinnen, stimuleer de steeds groter wordende groep aan jongsenioren om hun eigen woning alvast aan te passen aan later met campagnes als 'denk vroeger aan later', promoot de bestaande premies, zet in op meegroeiwoningen en het concept 'levenslang wonen' (nu is maar 13% van de woningen hieraan aangepast), zorg voor de oprichting van een klus- en verhuisploeg voor kwetsbare thuiswonende senioren en kwetsbare groepen bij te staan bij kleine onderhouds- en herstellingswerken en bij verhuis (voor praktische regelingen, administratie, rechten en plichten, wooncultuur, huisvuilselectie ...).
- Breid het aanbod aan sociale huurwoningen uit zodat de wachtlijsten (voor voornamelijk sociale huurwoningen) verder weggewerkt kunnen worden. Blijf de renovatiegolf faciliteren, zodat die in 2021 afgerond kan worden. Stimuleer de verhuur van private woningen.
- Studentenhuisvesting samen met de Mechelse hogescholen blijvend evalueren i.f.v. de toename van Nederlandstalige en Engelstalige studenten (10% meer studenten bij Thomas More Mechelen in academiejaar 2017-2018; van 350 naar 400 koten, maar allemaal verhuurd).
- Creëer een aanbod op de private huurmarkt zodat huurprijzen niet te snel stijgen en kwetsbare doelgroepen (zoals alleenstaanden en grote gezinnen) ook een kwalitatieve en betaalbare woning kunnen vinden. Door een kwalitatief aanbod aan private huurwoningen te creëren zet je huisjesmelkers buitenspel. Een uitgewerkt handhavingsbeleid op vlak van woonkwaliteit en stedenbouw heeft hetzelfde effect.
- Versterk de huurbegeleiding, ook op de privémarkt. Zet een vernieuwend juridisch model op waarbij alle wettelijke middelen worden ingezet om kwetsbare huurders te beschermen en te compenseren ten opzichte van malafide verhuurders en huisjesmelkers. Dit door het instellen van gerechtsprocedures, het opeisen woningen, het verhalen van de kosten huurder op de verhuurder. Voorzie lokale financiële steun om dit mogelijk te maken.
- Zet verder in op innovatieve projecten (cf. project Pleinmakers) om de sociale mix binnen wijken met een hoge concentratie aan sociale woningen te verzekeren/bevorderen.
- Creëer huisvesting voor nieuwkomers/vluchtelingen. De open collectieve centra ontmoedigen zelforganisatie, ondernemerschap of integratie. De huidige situatie, zowel tijdens de asielprocedure als na erkenning, bevordert integratie niet.
- Versterk opvang, transitwoningen, begeleid wonen, huurbegeleiding ... voor thuislozen of mensen in dreigende thuisloosheid: het principe van 'housing first' zou moeten primeren.

- Richt nieuwe tijdelijke opvangmogelijkheden (shelters) op voor doelgroepen met een complexe problematiek (psychiatrische problemen al dan niet in combinatie met verslavingsproblemen, ex-gedetineerden ...).
- Experimenteer met beloftevolle woonprojecten zoals een Skaeve Huse uit Denemarken: onder begeleiding wonen, in een rustige omgeving, met weinig prikkels van buitenaf.
- Groei uit tot een Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor het voorkomen van uithuiszetting.
- Voorzie bijkomende functies en voorzieningen die het wonen faciliteren bij grotere ontwikkelingen (handel, kinderopvang, ruime fietsenstalling, groen, speelplekken ...), en die proactief andere noden van de stad opvangen in die ontwikkelingen (bouw van een nieuwe school en herlocatie van bepaalde functies).
- Creëer een aanbod volgens de behoefte van de tweeverdieners met kinderen. Gezinnen zijn nog steeds op zoek zijn naar de klassieke vorm van wonen: woning met (beperkte) eigen tuin, ontsloten voor de (bak)fiets en in de nabijheid van voorzieningen.

4. Mobiliteit

Aanbeveling: Zorg voor een gedragswijziging op vlak van mobiliteit.

Stimuleer gedragswijzigingen via een zogeheten mind switch. Zowel door milieubelastende vervoersmiddelen te ontraden als door slimme en duurzame alternatieven en toepassingen te stimuleren.

Nu ook heel wat randvoorwaarden verwezenlijkt zijn (tangent, randparkings ...), kan er ook ingezet worden op de luchtkwaliteit van de binnenstad.

▀ Mogelijke acties:

- Blijf het STOP-principe (stappers – trappers – openbaar vervoer – privé vervoer) hanteren en laat het van doorslaggevend belang zijn.
- Werk een fietskader uit (in participatie met fietsersbond) met bijhorend fietsactieplan: gelaagd fietsnetwerk, comfortabele en veilige fietspaden, fietsenstallingen voor bewoners en bezoekers (buurtfietsenstallingen, overdekte en beveiligde centrumfietsenparking met elektrisch laadpunt), deelfietsstelsysteem, fietsstraten (op plaatsen waar belangrijke fietsroutes gecombineerd worden met autoverkeer), duidelijke bewegwijzering ...
- Rol vanaf 2020 openbaar vervoer uit volgens kader en principes van Vervoerregio.
- Stimuleer gedeelde mobiliteit (autodelen, (cargo)fietsdelen en deelsystemen voor buggy's, rolstoelen, rollators ...).
- Ondersteun elektrische mobiliteit met een netwerk voor elektrische laadpalen (zowel voor fiets als auto op goed uitgekozen en strategische locaties).
- Breid het autoluw gebied uit (IJzerenleen incl. aanpak Centerparking en omgeving, OLV-straat, Begijnhof ...) en creëer zo een aangename (verblijfs)omgeving.
- Dring sluipverkeer terug via circulatiewijzigingen, knippen van straten voor gemotoriseerd verkeer, invoering zone 30 ...
- Ga voor mobiliteitsknooppunten met bundeling van openbaar vervoer, fietsenstallingen, (rand)parking, deelsystemen (voor auto's en fietsen), laadsystemen, leverboxen ...

- Zet verder in op de Europese projecten Cyclelogistics, Novelog, Surflogh en CityChanger-CargoBike om te komen tot een duurzame stadsdistributie.
- Opvolgen van en inzetten op technologische mobiliteitsontwikkelingen en SMART-oplossingen.
- Zet in op vervoersarmoede en voorzie basismobiliteit voor ouderen en kwetsbaren (deelfietsprojecten, autodelen, groepsaankopen elektrische fietsen, laagdrempelige cursussen met oog op rijbewijs, verruimen mindermobielen centrale ...).
- Realiseer een duurzaam parkeerbeleid:
 - » laat bewoners betalen voor bewonerskaarten,
 - » zet bewonersabonnementen in bij parkings,
 - » moedig meervoudig gebruik aan via multifunctionele inzet van beschikbare parkeer-capaciteit van o.a. bedrijven en scholen,
 - » pas parkeernormen toe bij stedenbouwkundige vergunningen (bewonersparkeren op eigen terrein),
 - » voorzie duurzame oplossingen voor bewonersparkeren,
 - » moedig randparkeren aan en breid het verder uit,
 - » pas het tarief op openbaar domein en centrumparkings aan,
 - » richt een gemeentebedrijf op voor een innovatief en duurzaam parkeermanagement.
 - » Voor het sluiten van juridische overeenkomsten met private bedrijven dient een parkeermanager/makelaar aangesteld te worden, die ook andere aspecten van het parkeerbeleid op zich kan nemen.
- Meet hoe kinderen zich verplaatsen naar school (cf. fietsproject Odense) en zet verder in op verkeersveilige schoolomgeving (door o.a. een autovrije schoolomgeving tussen 8u en 8u30, vermijden van leveringen van vrachtwagens in binnenstad op moment dat leerlingen naar school fietsen, organisatie van een kiss & ride op de ring voor scholieren, begeleiding van de gemeenschapswachten of geëngageerde vrijwilligers ...). Dit dient ook te gebeuren voor sportcentra, speelterreinen en pleinen.

5. Ga voluit voor klimaatadaptie

Aanbeveling: Kies voluit voor een duurzame stad die onze kwetsbaarheid voor klimaatverandering vermindert en profiteert van de kansen die daaruit voortvloeien.

Zorgen voor mens en milieu betekent dat we, op verschillende fronten, onze kwetsbaarheid voor klimaatverandering moeten verminderen en moeten profiteren van de kansen die eruit voortvloeien. Na de ondertekening van de 'Convenant of Mayors', waarin de vermindering van de CO₂-uitstoot met 20% tegen 2020 en 40% tegen 2030 wordt bepleit, moeten we de ingeslagen weg verder bewandelen.

◀ Mogelijke acties:

- Neem de aanbevelingen uit 'Mayors adapt', het Europese initiatief voor klimaatadaptatie in steden en gemeenten (CO₂-uitstoot, hitte-eilanden, risicobestrijding inzake droogte, overstromingen ...), structureel mee in de opmaak van masterplannen en visiedocumenten.

- Werk een integraal waterbeleid uit in het kader van het Europees project Water Resilient Cities (WRC). Enerzijds door hemelwaterplannen op te maken en daarmee rekening te houden in de ontwikkelingsontwerpen van stedelijke uitbreidingsgebieden. Anderzijds via rioleringsprojecten en projecten voor afkoppeling van de gemengde stelsels.
- Hanteer de Vlaamse duurzaamheidsmeter (of een nota met eigen ambitiedoelstellingen) standaard als leidraad.
- Om de energie-armoede van 1 op 5 gezinnen te bestrijden dient nauw samengewerkt te worden tussen afdeling Sociale Zaken, buurtopbouwwerkers, de Energiecel en Energiepunt Mechelen (Vlaamse energielening).
- Bevorder duurzame energievoorzieningen door energie-coöperaties, microgrids, warmtenetten ... te ondersteunen bij kleine en grote ontwikkelingen.
- Zet verder in op klimaatneutrale initiatieven en buurten d.m.v. een subsidiereglement waarbij Mechelaars hun eigen ideeën zelf samen uitvoeren.

6. Groene stad

Aanbeveling: Creëer nieuwe parken, ontsluit groene binnengebieden en verbind ze met elkaar.

■ Mogelijke acties:

- Versterk het groen/blauw-netwerk, zowel landschappelijk als in de stedelijke kern, door in te zetten op een duurzame groenstructuur:
 - » Behoud bestaande groenstructuren (en versterk ze waar mogelijk), zowel grootschalig (bv. volwaardig stadsbos Kauwendael) als kleinschalig (bv. bijkomende speelbossen).
 - » Creëer nieuwe parken in nieuwe ontwikkelingen en in binnengebieden.
 - » Stel stadstuinen open.
 - » Leg bij compactere ontwikkelingen groene en/of landschappelijke verbindingen voor creatieve oplossingen.
- Zet het tuinen- en parkenbeleid verder met de creatie van nieuwe parken in nieuwe ontwikkelingen (zoals park in Keerdok- en Eandissite) en in binnengebieden (zoals park aan Dageraadstraat), het openstellen van stadstuinen (zoals tuin Aartsbisschoppelijk paleis), het leggen van groene en/of landschappelijke verbindingen tot creatieve oplossingen bij compactere ontwikkelingen (zoals groendaken en verticale tuinen).
- Zet het strategisch project Open ruimte in en rond Mechelen (ORIOM) verder met als doel de nog resterende open ruimte, natuurwaarden, landbouwgebieden, bossnippers en valleistrukturen in het gevarieerd en verstedelijkt landschap rond Mechelen te beschermen, en waar mogelijk te versterken en te verbinden.
- Hou de groeninventaris up-to-date.
- Stimuleer ecosysteemdiensten (zoals stadslandbouw en samen stadstuinieren).
- Zet specifieke toezichthouders in die aanwezig zijn in parken en groene ruimtes. Ambassadeurs met een passie voor groen zijn een goede garantie op nette, onderhouden en juist gebruikte parken.

7. Sociaal netwerk

Aanbeveling: Versterk de sociale inclusie door sociale netwerken te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen.

Een sociaal netwerk beperkt zich niet langer tot de buurt, wijk of straat. Door de toegenomen mobiliteit is deze geografisch vaak sterk verspreid. Een goed sociaal netwerk draagt bij tot meer welbevinden, een goede gezondheid en zelfs een hogere levensverwachting.

Nabijheid en betrokkenheid zijn bouwstenen voor solidariteit en gemeenschapsvorming. Het is in interpersoonlijke dagelijkse praktijken op concrete plaatsen (straat, buurt, wijk, dorp, stad) dat mensen met elkaar leren delen en met verschil leren omgaan.

Zet dus in op ontmoeting tussen bewoners, het verbinden van burgers, het versterken van burenhulp, en door te investeren in sociaal kapitaal. Enkel zo komen we tot warme, betrokken, zorgzame en solidaire buurten, zorgnetwerken en community care.

▀ Mogelijke acties:

- Zet verder in op projecten waarbij ontmoeting, dialoog, verbinding en inclusie centraal staan (cf. project 'de mensen maken de stad'). Geef betekenis aan de gedeelde ruimte (op niveau van straat, buurt, wijk, dorp en stad).
- Heb blijvend aandacht voor sensibilisering & preventie (acties) en positieve beeldvorming (communicatie) om polarisering (wij-zij discours) tegen te gaan.
- Investeer in de coördinatie en opstart van nieuwe buddyprojecten (bv. voor senioren en kwetsbare Mechelaars) en versterk reeds bestaande succesvolle projecten, zoals Samen Inburgeren.
- Verbind bestaande initiatieven met elkaar. Til ze naar een hoger niveau door de krachten te bundelen met burgerinitiatieven, het middenveld ...
- Zet verder in op het Platform Mechelenmakers en ontwikkel deze verder als een online buurtnetwerk.
- Maak werk van een echt vrijwilligersbeleid en zet actieve geëngageerde en sociale Mechelaars in de kijker: week van de vrijwilliger, campagne burens voor burens, buurt- en burenbemiddeling ...
- Gebruik de Nederlandse taal als bindmiddel (en hefboom, eerder dan middel tot uitsluiting) in een superdivers Mechelen: taalbeleid, taalstimulering, taalpromotie en meertaligheid blijven centraal staan de komende bestuursperiode.
- Zorg ervoor dat jongeren actief participeren in het creëren van een veilige samenleving. Jongeren denken niet serieus genomen te worden bij aangifte van misdrijven, of ze geloven niet dat de stad iets doet met hun meldingen. Bij de stadsdiensten en de lokale politie is er een open, maar bureaucratische houding. Er komt een nieuwe beleidsdoelstelling met jaarlijkse actieprogramma's om de betrokkenheid en engagement van jongeren bij het veiligheidsbeleid te vergroten.
- Realiseer een exodushuis en een transitiehuis. Dit zijn kleinschalige centra voor 10 tot 15 mensen die ofwel onder voorwaarden vrij zijn (exodushuis) ofwel op het einde van hun detentieperiode (transitiehuis) zitten.

